

"LIETUVA" SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
Eina Pėnyne, Chicago, Ill.
Metinė Prems...
Savienybos V...
Kardasje ir M...
Visose kitose...
Prems...
A. OLSZEWSKI
3252 So. Halsted St.
CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
Published Friday at Chicago, Ill.
Yearly Subscription rates:
In United States... \$2.00
To Canada and Mexico... \$2.50
To all other Foreign Countries... \$3.00
Advertising rates on application. Address
A. OLSZEWSKI, Pub.
3252 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

Entered as Second-Class matter July 13th 1893, at the Post Office of Chicago, Illinois, under Act of March 3rd, 1879.

Metai XXV

CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS, LAPKRITIS (NOVEMBER) 3 d., 1916 M.

No. 44

Didėji Karė.

Dar vis prietaraujančios ateina žinios nuo rumunų karės fronto, kas rodo, kad dar vis nei viena pusė neturi nei tikro galutinio pradžio mūšio laimėjimo, nei pralaimėjimo, bet ant ilgos, šimtais mylių skaitomos mūšio linijos vienoje vietoje, kitoje vietoje, kita turi mažus laimėjimus, bet juos išpučia į neįsipaikytai didelius, neva pravedusius prie galutinio ilgai besitraukiančio mūšio laimėjimo, į visiską priešų sumušimą.

Ką tik vokiečiai pranešė apie rumunų ir rusų smūsimą Dobrudžoj ir besiveržimą nuo šiaurios Rumunijos ir besitartinimą prie jos sostinės Falkenhayno; skaitant vokiečių pranešimus, nežinant kitų, galima buvo manyti, kad Rumunija jau galutinai tapo ant kelių paklūdyta ir turės taikos prašyti visai nesidairydama įtrauktusios į karę Rusijos ir kitų talkininkų. Bet iki šiol ji taikos dar neprašė ir sujungta vokiečių, austrų ir bulgarų su turkais kariuomenė dar vis suvirsum 60 mylių nuo Bucharesto. Rodo Rumunija savo atsiliepinimuose į talkininkus nurodo į savo sunkų padėjimą, prašo greitos pagalbos, karalius kaltina ir Rusiją, kad ji savo pažadėjimo nepildė, neatsiunčia ne tik pagalbos daugiau karių, bet nei artilerijos amunicijos, ko rumunams labiausiai trūksta. Tas vienok dar neįsiskaidė, kad Rumunija jau jos priešai būtų ant kelių paklūdyti, tikram paklūdyti, jeigu tas galėtų atsiti, jos priešai dar turės nemažai kraujo pralieti ir ne vieną tukstantį savo karių žudinti.

Po tų vokiečių pasigymimų tuoj ateina visai kitokios, priešingos pirmutinės žinios, pranešančios apie rumunų laimėjimus, apie priešų sulaikymus, arba vokiečių besigymimus visai kitokioje šviesioj perstatė, o apie tai vokiečių raportuose visai tyli, nei užgincijama, nei nepatvirtinama. Tas jau aiškiai rodo, kad vokiečiai net mažus pralaimėjimus slepia, o mažus laimėjimus dideliais darbais, nes mat nepasisekimai naikina karių dvasią ir jų viltis, kas karėse yra labai pavojinga. Slepia nepasisekimus, o mažus laimėjimus dideliais darbais ne vien vokiečiai, bet visi.

Bet visi rumunų padėjimas nėra geras, ji viena neįstengia prieš visus priešus atsiremti, o atsista rusų pagalba yra permaža. Bet bent šiaurinėse, kaip rodo, vokiečių kariuomenės sulaikė rumunai bent nuo Transilvanijos, nes nuo čia priešai nelenda giliai Rumunijos taip greitai, kaip žengė pirmiau, o kaip kokiose ilgo fronto vietose turi apsiriboti besigymimu. Ir Dobrudžoj, kur sujungta vokiečių, bulgarų ir turkų kariuomenė smarkiai pirmyn žengė ir vieną po kitą eilė svarbius miestus, sulaikė pirmyn žengimą, apsiribėzuoja vien gynybą užimtą poziciją. Mackensen sako, kad jis sulaikė savo pirmyn žengimą, nes trūksta jam sunkių kanuolių, todėl turi palaukti jų atsistatymo. Praneša, buk pagalbon rumunams atkako šimtas francūziškų orlaivių su išlavintais orlaivininkais ir keli angliškų, taipgi kalb. apie atkakimą per Rusiją, japoniškų artileristų ir aficierų. Bet jų daug atkakli negalėjo, o orlaiviai rodo padeda, mušinosė, bet jie vieną jų laimėti negali. Atsiųsti gi savo kariuomenę, kol Bulgarija neuvaldyta galutinai, apart Rusijos, kiūt talkininkai negali.

Kaip praneša iš Petrogrado, vokiečiai pasiekė nepasisekimai nuo Campolung, rusai užėmė Lowecio ir padėmė ten 300 nelaisvių ir Alt Rumunų klonų užėmė truputį toliau. Rumunai gi ulaike vokiečius Jiul klonų. Nepatvirtintus dar žinios praneša, buk Rumunijos karalius Rusijon su visa šeimyna pabėgo. Jeigu žinia būtų teisinga, tai tas rodytų, kad jis nesitiki prieš priešus atsilaikyti.

Amerikoniškų laikraščių korespondentas William Boyard Hale pranešė iš Berlio, taigi iš mažai ištikimos vietos, buk Rumunijos karalius su savo šeimyna atkako į miestą Jassy, prie Rusijos rubežiaus, iš kur, jeigu jo kariuomenė būtų galutinai sumušta, gali persikelti Rusijon.

Iš Berlio praneša, buk vyriausiu vadovu kariuomenių Rumunijos fronte tapo paskirtas vienas iš gabesnių, labiau karę atsižymėjusių francūziškų karvedžių, generolas Berthelot, o jo pagalbininku tapo rusiškas generolas Beliajev. Dabar mat sujungti kariuomenių vadovais visuose frontuose yra francūziški generolai.

Kaip priešingai yra pranešimai karę vedančių kraštų, parodo tai perėtis savaitės rumunų pranešimas. Kuomet vokiečiai giriasi savo laimėjimais visur Rumunijos fronte, rumunai pranešė apie vijimą vokiečių Jiul klonų, paėmimą 312 nelaisvių ir 4 kulkasvaidžių. Laimintis muši juk nebėga nuo mūšio lauko.

Pietiniame Balkanų fronte nieko svarbesnio neįsitiko, didesni mušiai tame fronte apstojosi. Tame fronte vien italų kariuomenė tapo sudrūtinta, pradeda smarkiau veikti Albanijos distrikte. Monastiro gi distrikte jau kruvin suėjo italų ir francūzių raiteliai. Čia todėl reikia laukti greitai smarkesnio priešingų kariuomenių veikimo.

Azijos fronte nieko svarbesnio taipgi neatsitiko. Menkesni susirėmimai buvo Kaukazo fronte, taigi Persijoj, bet buvo tai ne svarbių susirėmimai. Vien Persijoj prieš didesnės turkų pajėgas rusai turėjo truputį atgal trauktis, kruvin nuo ilgo fronto sutraukti kariuomenę.

Ant itališko fronto pajuriuose smarkiau veikia vien artilerija. Italų žengimas prie Triesto vėl apstojosi. Italai sako, kad tai dėl blogo oro reikėjo padaryti, bet paprastai oro mušinosė karėviai mažai paisy, blogas oras mušių nesulaiko, trūkdo vien kariuomenių pasikurtinimui, nes kanuolės įmirkusiose laukuose nelengva iš vienos pozicijos kiton pervežti. Gal but, kad italus prie Triesto kitokios priežastis sulaiko. Tame fronte veikia vien abiejų pusų artilerijos. Lagarina klonų italų artilerija išgriovė austrų štabo kvaterą ir kariuomenės magazinus prie Rovarito. Austrų artilerija smarkiau pradėjo veikti tarp Vertobez-za iki Adriatiko jurių. Italų gi bombos išsprogdo dvi austrų amunicijos krautuves. Karso distrikte italai įsiveržė į austrų grabes ir nuo jų atėmė vieną sunkiąją kanuolę. Svarbesnio tame fronte nei viena pusė nieko nenuveikė.

Šiaur-rytiniame karės fronte smarkiausias įtynės eina Volynijos gubernijoj ir Rytinėje Galicijoj. Galicijoj rusų kariuomenė tapo sudrūtinta, bet ji neįstengia perlaukti austrų linijų prie Galicijos ir atidaryti sau kelią Lembergan, neįstengia iki šiol apvaldyti Karpatų perėjimų ir Vengrijon įsiveržti. Mušiai čia nuo senai eina vis tose jau vietose prie Galicijos, nes ir sujungta austrų, vokiečių ir turkų kariuomenė neįstengia ir rusų iš jų pozicijų išvyti Galicijoj.

Pradėti pirmyn žengti šiaur-rytiniame fronte nuo senai žadėjo vokiečių štabo perdėtinis Hindenburg, bet su išpildymu pažadėjimo nesiskubina. Matyt nelengva tai išpildyti, kuomet visose frontuose priešai drūčiai spaudžia vokiečius reikia gintiesi, kad visai neįsuspauštų, tai pirmyn žengimui trūksta pajėgų. Dabar iš Rymo praneša, buk Rusija rengiasi prie ofensyvo. Bet ir tame gal yra tik tiek teisybės, kiek jos yra ir Hindenburgo gaidinimuose. Bet bent Lucko distrikte rusai atnaujino užpuolimą, bet kaip užtikrina vokiečiai, tas nepasisekė, mėginimuo-

se vien labai daug karių nužudė. Vokiečiai giriasi laimėjimais aplinkinėse Dorna Watra, prie rubežiaus Bukovinos ir Rumunijos. Bet ten mušiai eina jau nuo senai, o kaip rodo, iki šiol nei viena pusė neturi tikro pamatoto girtis, nes mušis, matyt, dar neužbaigtas, tai peranksti dar kalbėti kas jį laimės.

Smarkūs patrolių susirėmimai buvo Stawki paupiuose prie kaimo Setowice ir Rudka Maryanska, bet jie neturi didesnės svarbos. Lietuvoj gi nei mušių nebuvo, ten viskas pasilieka, kaip buvo. Vokiečiai vien užtikrina, buk jie rusus vėl atgal pervarė per upę Ščara.

Smarkiausi mušiai eina vis vakariniame fronte Somme paupiuose ir prie Verduno, ypač gi prie Vaux, kur francūzai užėmė kiek teritorijos ir vakarus ir į pietus nuo Vaux. Vokiečiai smarkiai atakavo aplinkinėse Haudromont ir Damloup, bet tapo atmušti.

Somme paupiuose, kur perėitį savaitę anglai ir francūzai taip svarbius turėjo laimėjimus, mušiai apstojosi, veikia francūzų fronte smarkiau vien artilerijos aplinkinėse Scilly-Laitshel-Bauchesnes ir Biaches. Vien artilerijų įtynės eina ir anglų fronte Ancrė paupiuose, ypač prie La Basse, Haluh, Beaumont ir Hemel.

Atmokėdami už savo nepasisekimus prie Verdun, vokiečiai vėl smarkiai bombardavo jau jų beveik išnaikintą miestą Rheims.

Vokiečiai vėl ginasi savo laimėjimais Britiškame kanale, kur buk išnaikino, ar drūčiai pagadino 13 mažiansiai angliški kariskų laivų. Bet jeigu jie ir turėjo laimėjimų, tai tie laimėjimai buvo ne taip dideli, nes tie paskandytai, ar pagadyti laivai buvo tai maži patroliniai, pakrančių sargybos laiveliai, o ir tų vokiečiai nežino, kiek išnaikino, o kiek tik pagadino. Sargybos laiveliai yra maži, menkos vertės ir prastai apginkluoti, mažas igulas turinti laiveliai, arba, geriau sakant, didesnės valtys.

Amerikai vėl prisieis labiau su Vokietija susierzinti, nes ji, lyg norėdama Ameriką karėn įtraukti, lyg tyčia ją erzina, lauzo jau duotus pirma pažadėjimus. Dabar vėl jų submarinai, kaip sako be perspėjimo, paskandino garlaivį Marina, nors jis karės kontrabandos nevezė ir supuolių į jures žmonių, kaip pasakoja išgelbėti tie neleidė. Laivo giliai susidėjo iš 104 žmonių, o iš jų išgelbėta tik 34, tarp jų buvo 49 Amerikos piliečiai. Tai aiški, kad žuvo ir kiek amerikonų. Už jų gyvasit Amerika turi Vokietiją atsakomybėn patraukti, o panašus atsitikimai jau buvo kelis kartus, jie erzina visus gyventojus, apart gal išteisinančių tokius darbus vokiečių.

Iš Karės Lauko.

DUNOJAUS TILTAS ISSPROGDINTAS.

Londonas, spalio 26 d. Rusų ir rumunų kariuomenės, bėgėdamos iš Carnavodos, susprogdino didžiulį tiltą per Dunojų, kad neleidus vokiečių talkininkams iš Dobrudžos tikrojom Rumunijon įsiveržti.

Porte Konstanca, kaip praneša Reutero agentūra iš Petrogrado, visa kas galėjo būti naudinga von Mackenseno kariuovėjoms, tapo su naikinta rusų jureivių pirma evakuavimo porto. Javų sandėliai, miltai, nafta, žibalas paleista su dūmais. Jureiviai iš vokiečių rankų ištrūkę.

Sulyg neoficialių pranešimų, Rumunijos karalius ir jo ministrai apleidė Bucharestą ir laikina sostinę įsteigė rusų mieste Odesoje, ant Juodųjų jūrų kranto.

FRANCUZAI ATMUŠA 4 UŽPUOLIMUS ANT DOUAUMONT.

Paryžius, spal. 26.—Keturi arčiau naujus užpuolimus, viso devy-

nis per dvi dieni, vokiečių kariuomenės, vedamos sosto įpėdinio, padarė Verduno apilinkę, kad atimtą žemę laimėjus atgal. Francūzai visiems užpuolimams atsilaikė. Nelaisvėn vokiečių pateko suvirsum 5000. Vokiečių užpuolimų tikslu buvo sulaikyti gen. Nivelle karėvijų žengimą ant Vaux forto ir atsistinti tai, ką antradienį prakišo, bet jų pasikėsinimas buvo visai bergždis.

VOKIEČIAI UŽKLUMPA LAIVUS ANGLIJOS ŠIAURUMOJ.

Berlinas, spal. 27 d.—Sulyg oficialio Berlio pranešimo: mažiasia 11 žvalginių garlaivių ir du ar tris torpedinių valčių gaudytojai, ar torpedinės valtys, paskandytai, ar sugadinta vokiečių torpedinių valčių eskakros ketvergų naktį Anglijos šiaurumoj tarp Folkestone ir Boulogne.

Vokiečių valtys sugrįžė sveikos į savo bazą be jokių nuostolių. Vokiečių oficialis pranešimas apie tai sako:

Mūsų torpedinių pajėgų dalis ketvergų vakarą išplaukė iš Vokiečių įlankos po Dovero šiaurumą ir Calais prie Folkestone—Boulogne linijos Anglijos kanale.

Sulyg Komandoautojo Michelse no pranešimo: mažiasiai vienuolika žvalginių garlaivių ir du ar tris torpedinių valčių gaudytojai, ar torpedinės valtys paskandinta išdalės, ar visai, ar arti priešų portų.

Mūsų torpedinės valtys laimėdai sugrįžo į vokiečių vandenį be jokių nuostolių.

Bet anglių pranešimas apie tą sako kitaip. Girdi dešimtis vokiečių torpedinių valčių naikintų vakar kėsinosis užpulti anglių važną skersą kanalą, bet jiems nepavyko. Du vokiečių naikintojai paskandinta, o kiti tapo nuvartai. Vienas anglių torpedinių valčių naikintojas Flirt zuvo ir vienas naikintojas Nubian torpedos sugadintas užvartyta ant kranto. Devyni Flirt darbininkų išgelbėta. Vokiečių naikintojams pavyko paskandinti vieną tūsią transportinį laivą Queen.

AUSTRŲ LAUKINĖ BAZA ITALAMS TAISLAS.

Rymas, spal. 27 d. Šiandien išleista šitokis oficialis pranešimas: Lagarina klonų viena mūsų baterijų savo geru šaudymu sunaikino priešų stovyklą ir keilias sankrovas Iseroje, nuo Rovereto ir vakarus. Vienos pranešimas tapo patvirtinta, sakydams, kad prieš artileriją ir bombų mėtotojai smarkiai veikė prieš austrų pozicijas Carso augštumoj ir už jos.

VOKIEČIAI DOBRUDŽOS KARIAUNĄ VĖRO PRIE RUŠIŲ SENOS.

Londonas, spal. 29 d.—Iš Sofijos (Bulgarijoj) pranešama, kad Dobrudžą (rytinę Rumuniją) vokiečių, bulgarų ir turkų kariuomenės, vedamos feldmaršalo Mackenseno, išvalė nuo gynybų. Sulyg šitų pranešimų, rusų ir rumunų pajėgos traukiasi linkui pontoninių tiltų per Dunojų nuo Hirsos iki Tulčos ir Isakčos, arti upės įtakos.

Iš to išeitų, kad gynybai ne tik tikrojom Rumunijon stovėti, bet ir jų pavojus, kad jų per sieną suvarytų Rusijon.

Sofijos pranešimas sako, kad bulgarai sunaikinę tiltą ties Hirsos ir pasiekė Bakadgh apygardą, 50 mylių nuo Konstanca į šiaurę.

Iš Bucharesto, Berlio ir Petrogrado pranešama, kad padėjimas Dobrudžoj neatsimainės, ir tas verčia abejoti bulgarų tvirtinimais, ypatinai, kuomet nėra paminteta apie buvusius susirėmimus.

Vienok skaitoma yra galimu, kad rusų ir rumunų eilės po sa-

vo dviejų paskutinių pralaimėjimų, neįstengia stoti kovon ir kaip druti skubina palikti Dunojų ir jo balotus krantus tarp savęs ir besivejančio priešo.

Bucharesto ir Petrogrado pranešimai tvirtina, kad Kimpolungo apilinkę, tikrojom Rumunijon įsiveržusieji vokiečiai, gen. von Falkenhayno vedami, buvo atvartai atgal ir įsivartė iš kaimo Liveči, kur 300 vokiečių paimta nelaisvėn. Taip pat Jiul klonų rumunai paėmė nelaisvėn 900 bavarų.

DIDŽIAUSIAS VOKIEČIŲ LAKUNAS ŽUVO.

Londonas, spal. 29 d.—Oriniamė mušij šėštadienį, garsus vokiečių kunas Kap. Boelke, susitrenkę su kitu orlaiviu ir likosi užmuštas. Jo mašina nupuolė vokiečių linijos pusėje. Penktadienį kap. Boelke mušė keturiasdešimt orlaivų.

FRANCUZAI PAIMA KAIMĄ IR BULGARŲ TRANŠĖJĄ.

Paryžius, spal. 29 d. Sulyg vėliausio pranešimo: francūzų ir serbų karėvijos Macedonijoj, eidamos ant Monastiro, paėmė kaimą Gardilovo, Černos apilinkę ir bulgarų tranšėjas tarp K. nali ir Černa. Pranešimas šitaip skamba:

Ant kairosio Struma upės kranto anglai atmušė bulgarų atgalinį užpuolimą apilinkę nuo Ormanli į šiaurę.

Ties Černa vyngių serbai padarė naują pažangą. Francūzai puikiamė susirėmime paėmė kaimą Gardilovo. Toliau po kairės, tarp Kenali ir Černa, mūsų regimentai paėmė eilę priešų tranšėjų.

Bulgarai sako, kad jie serbų užpuolimus atmušė.

VOKIEČIAI SULAIKO RUSŲ UŽPUOLIMĄ.

Berlinas, spal. 29 d.—Smarkiai bebombarduodami visą Stochodo upės liniją Volyniuj, rusai vakar užpuolė girinį plotą artį Szelcov, nuo Lucko į vakarus. Sulyg šėjandieninio karės žinybos pranešimo, užpuolimas sutizo po vokiečių suvių kortina.

Bet Petrogradas praneša apie rusų laimėjimą, sakydams.

Ties Stochodo įtekamąja upe Stavok (Volyniuj), apilinkėje kaimų Sitoviče ir Rudka Maranska (devyniolika mylių nuo Kovelio į rytus) ir Belicko apilinkėje įvyko pasekmingi žvalgų susirėmimai. Likusiamė sone artilerijos besiaudymas ir mušiai granatomis čia toliaus.

VOKIEČIŲ NORU YRA PERSKIRTI RUMANIJĄ PUŠIAU.

Rumunijos padėjimas dar vis yra aktyvus centru. Dobrudžoj klausimas galutinai išristas, bent tam laikui. Visa blėdis, kokią Mackensen gali šitoje provincijoje padaryti, yra jau padaryta. Rumunų ir rusų besitraukimas šiaurės linkui prie Dunojos nieko nereikia. Išrodo gerai ant popierio ir gal tas padarys gerą veikmę namie, pranešus, kad Mackensen vis žengia toliau ir kad rusai su rumunais bėga nuo jo.

Bet nėra priežasties, kodėl jie nebėgtų. Rumunijos karėje ir visų Balkanų karėje Dobrudžą turi tik vieną dalyką mažiausios militarinės vertės: geležinkelį, einantį nuo Konstanos ir Černavodas ir tiltą ties pastarąja vieta.

Mackensen nuveikė tikrai nepaprastą dalyką, perlaudamas rumunų liniją ir paimdamas geležinkelį. Bet padarg šitą, jis padarė viską, kas buvo galima.

Vienok yra negalimas daiktas, kad vokiečiai, pasiųsdami Mackensena Dobrudžon Konstančos geležkelį perkirsti, nebutų turėję kokių kito plano, kaip tik tos provincijos paėmimą. Dobrudžą,

budama atskirta ir nušali, per daug menką svarbą turi šitoje karėje, kad rupinūs jos užkariavimu. Todėl mes turime žiūrėti į kovą čia tik kaip į didesnių ir apėmingesnių planų dalį.

Kokie tie planai, gali pasakyti ofensyvas Transilvanijoje. Buvo išanksto pramatytas dalykas, kad jei Mackenseni pavyko pasiekti geležkelis, rusai, ar rumunai sunaikins tiltą ties Černavoda. Todėl, norint Rumunijon įsigauti, parsieis per Dunojų persikelti ties kokia kita vieta.

Yra daugiau negu abejojama, kad šitas butų buvęs vokiečių plano dalimi. Sunkenybės, kurias Dunojus suteikia pasekmingam persikėlimui pontoninių tiltų, yra gerai žinomos. Bet Mackenseni tvirtai atsistojo Dobrudžoje, gen. von Falkenhaynui parsieiti tik kitas upės krantas pasiekti, kad abi kariuonos galėtų susijungti.

Sykį šitą padarius, bendras veikimas bus pilnai galimas ir Rumunija bus perskelta pusiau. Tasyk šiaurinę kariuoną galima bus apveikti visai ir tas bus visai lengva. Perskyrus kariuoną taip, kad susinėsimas tarp jų būtų negalimas, kiekvienos dalies upės nupuls taip, kad jos skaitys save sumuštomis pirma mušio.

Paskui rusų liniją Galicijoje jie galės užpulti Bukovinoje ir jų laimėjimus paversti į niekus. Rusai visu šonu bus priversti trauktis iki Pripečių.

Pietuose šitas sumušimas neturės didelės svarbos. Nedaug ką sveria, ar Valakija bus vokiečių rankose, ar ji pasiliks rumunų rankose. Pavojus visas yra šiaurėje.

Transilvanijos sone rumunų žvilgsniu padėjimas mainėsi—tai blogas, tai pilnas vilties. Vokiečiai veržėsi su atkaklumu, kad pereiti sieną ir išeiti į lygumas. Bet paprastai jie buvo sulaikomi ir vietomis net atgal atvaromi.

Vakariniu pasieniu rumunų žemė rodo beveik visa nuvalyta nuo įsiveržėlių. Šiauriniame pasienyje, vokiečiai yra įsispriaudę Valakijon, tik, turbūt, laikomi ant vietos. Bet pats didysis smugis šitame sone dar tik ateina.

Kaip tik Mackensen Dobrudžos užkariavimą pilnai užbaigs, pas jį bus daugiaus kariuomenės, negu jam reikia. Rumunai, negalėdami per upę persikelti, negalės šitame sone užpuolimų daryti ir todėl jie nebus pavojingi. Taigi atlikusius karių jis galės suteikti Falkenhaynui.

Tasyk mes išvysime vokiečių pasistengimą visomis galimomis pajėgomis rumunus užpulti ir juos visiškai apveikti. Kol kas, gal nėra pas juos tiek pajėgų tą įvykinti, bet ateityj jos padidės.

VOKIEČIAI PERLAUŽIA FRANCŲ LINIJĄ SOMME SONE.

Paryžius, spal. 30 d. Stiprus smugis nuo Somme į pietus padėjo vokiečiams atgauti žemę La Maissonette—Biaches sektore. Bet už tai šiaurinėje pusėje upės francūzai laimėjo naujas pozicijas nuo Saily—Salliseil į šiaurvakarius.

Vokiečių užpuolimas padaryta po daugiaus kaip 48 valandų artilerijos priirngimo. Užpuolimą padarė Berlio ir Brandenburgo kariuovės. Du pirmutiniai jų antpuoliai buvo atmušti, bet su trečiu jie įsiveržė į pirmutinę francūzų liniją tarpe La Maissonette ir Biaches ir buriai įsilaužė į pačius La Maissonette griuvėjus, paimdami kelis namus.

Verduno sone bombardavimas pasiekė nepaprasto smarkumo. Haudromont, Douaumont Fumin miške ir Chennis sektoruose.

Oficialis Berlio pranešimas apie kovas vakarų sone šitaip sako:

Daugelis vietų sone nuo Somme į šiaurę buvo priešų apsaudoma, ir ką mes tvirtai atsakėme. Priešas, užpuoldamas Les Boeufs liniją, padidino savo vietą įėjimo į musį, priešaking tranšėją nuo Les Boeufs į rytus ir pietų linkui.

Ant pietinio Somme kranto buvo sturmuojamas Masonnette ukius, francūzų pozicijos einančios nuo ten iki kaimui Bisches. 412 karių paimta nelaisvėn.

VISA KAS BUS KUOGERIAUSIA, SAKO HINDENBURG.

Berlinas, spal. 30 d.—Feldmaršalas von Hindenburg užklaustas Vienos laikraščio Neue Freie Presse atstovo apie karės stovį, atsakė: "Padėjimas yra taip geras, kaip jis gali būti; be to ateityje visa kas bus kuogeriausia."

Apie karės ilgį gen. von Hindenburg pasakė:

"Tas visiškai priguli nuo mūsų priešų. Pranašauti neapsimoka. Gali būti, kad 1917 metas atgaubens kovas, kurios karę nuspręs. Bet aš nežinau ir niekas nežino. Aš tiek žinau, kad mes kovosime iki pasieksime galutinį nusprendimą."

Naujos rusų kariuonas yra taip geros ir taip blogos kaip ir senesnės. Svarbiausia rusų kariuovės ypatybė yra aklas klausimas. Jis nežengia pirmyn karybos srityj. Rusų artilerija patampa veiksnio tik aciu francūzų ir japonų oficerų pamokinimams.

Žmonės nežino patį, ką sako, sakydami, kad karės nusprendimas yra galimas tikrai rytuose. Kariaunos vadai yra daroma didelis neteisėjimas, priskaitant jam tam tikrą programą. Žinoma, vadas turi savo galvoje karės planą, apskritą karės išvaizdą, bet pas jį nėra jokio šito programo, kaip tik laimėjimas. Kur ir kaip tas bus pasiekta, galima nuspręsti tikrai toje valandoje ir pasremiant tolydžio besimainančiais nuotikiais. Todėl nusprendimo taip galima laukti vakaruose, kaip ir rytuose.

Jei pasakoją jums, kad aš noriu sutrumpinti liniją vakaruose, tai tas yra besuomonė. Kam aš trumpinkčiau? Mūsų šonas vakaruose stovi taip drutai, kaip uola ir nors mūsų priešai be reikalingu pavartojimu artilerijos šovinių tai čia, tai ten paima žemės, bet jie perdėm niekuomet neprasiliaus. Norėdami prasiliavžti, jie turėtų užpuolimus daryti dar per trisdešimt metų.—jei jiems kariųvų ištęktų.

Francūzai parodė didelį tvirtumą, bet jie tik naikina save tuom. Galų gale jų nei vieno neiliks. Francūzų tauta anglams yra kalta šitą savo likimą, daugiau negu ką kita. Jei, pavarasio su laukus, anglai pareikalaus dar šitokio paties ofensyvo, tai jie išplės Francūzijai likusią jos kariuovę ir jos tautinį vieką.

Transilvanijoj padėjimas yra puikus. Rumunai traukiasi, ir jų galas ateina. Aš sutikau jų įsikisimą karėn su džiaugsmu es jis mus paliuosavo nuo apkasinės karybos. Rusai jau dabar išsėmė ir rusų kariuovį vadaį yra patį kalti už tai. Vienok nėra abejonės, kad Rusijoje gali atsirasti naujos minios. Bet tas nedaro skirtumo. Mes taipgi turime gana žmonių. Skaitlinės viršesnybės mes nepažįstame, pasakė didysai vokiečių vadas.

VOKIEČIAI SKINA KELIĄ BUCHARESTAN.

Berlinas, spal. 23 d. Miestas Konstanca bus Juodasis jures, Rumunijos didžiausias portas ir svarbiausia vieta įgabimui karės daiktų ir rusų pagalbos, šiandien pateko į vidurinių valstybių kariuovį rankas.

tejus \$1,75. Šiai žiemai besiar-
binant kompanijos buvo suplena-
gus numesti mokėti iki \$2,00.
Darbininkai pamatė, kad jie ne-
galės pravergti iš to uždarbo,
sukrūdo tvirtai unija. Jiems tas
abai pasisekė ir į porą savaitių
susiorganizavo visi plitinių dar-
bininkai; iš viso apie 700. Lie-
pos 18 d. buvo apskelbtas straik-
as; kompanijams buvo duota
laiko 24 valandos. Liepos 19 d.
pavyko susitaikyti su National
Clay Works (Fermosini), kitos
plitinės atsiskė išpldyti darbi-
ninkų reikalavimus. Kompani-
jos mano, kad žiemą gaus straik-
as, bet tai žinia.

aukiama, kad neužilgo kompanijos susitaikis su darbininkais. Darbininkai reikalauja 27c. į valandą ir laiko ir pusės už viršvalandį. Kompanijai atrodo keista, kad vietoje mažiaus darbininkai reikalauja daugiau mokėti.

rīkalamājam daudziņš mēstis-
 rīkalmīnīkai uzslāloko rāmīnī
 rīkīnī lāmīnīnī sāvō kōvā.
 Kāp vīetōs līetuvīnīnī ātīnēšā
 Līetuvīnī Dīnā, tāt nēt skāudā
 mīnētī. Cīā prīskāitōmā apīr-
 mīnī līetuvīnīnī īngītōvīnī bēvīk-
 īsīnī nēra, o pātīs žmōnēš bēvī
 īsīrīpīnā Līetuvīnī Dīnā. Anā
 līnā būvāv sūmānēš pakālbtīnī
 līnā darbūtīs. Jīs māt ātsakē
 īmītāt, kād kā gēlbēš darbāvū-
 īsīnī jēi rīnkīkīnī nēra. Teīsībē,
 rīnkīkāt sūnkū gautī, bēt, pasi-
 darbāvūš, galīmā būtū sūrānkīo-
 īnī. Cīā, kādīr pātš nēduosī, jēi-
 trāi-kuo-ji īnī nēutrī kā duotī, tāt
 galīmā īsī kītō gātī šītū visoj
 ālāj pāskīrtū lāi-ku īnī tuomī sāvō
 brōlīs sūšēlptī.

K. K. K.

IŠ ROCHESTER, N. Y.

ALTS. 21 kp. vakarēlis ir divos prakalbos.—Spal. 14. d.—
ALTS. 21 kp. parengē šeimynin
vakarēļi. Kalbējo P. Petronis ir
C. Semaška. Po kalbu sekē de-
klamacija, o paskui vakarienē ir
isoki lietuviški zaidimai. Sve-
liams vakarēlis labai patiko vi-
ais atzvilgiais.

Tā pačā dienā apsvēdē jē-
nus tautietis p. Juozas Zemaitis
u p-lē Mare Stroluete.

Spal. 15 d. įvyko dvejos prak-
albos. Tautininkai susivienijē
u katalikais parengē prakalbas
ažnytinēj svetainėj; kaip gir-
tē. prakalbos labai nusisekē.
Šukentėjusiems nuo karės su-
inkta aukų \$106.50.

Kitas prakalbas surengē socia-
istų 7 kuopa. Sītē prakalbos
uvo garsinama kaipo "Atsaky-
nas Tautiečiams."

Teisybē, jē bandē jiems at-
akviti, bet nelabai vyriškai; kal-
ējo socialistų vadās K. Vaivada,

avo kalbas pradžioje jis išpa-
savo visus nuopelnus, tik
žmiršo paminėti savo veikimą
idizajame rubisuių straike,
urbit jam baugu buvo apie ji
riminti. Toliau, atėjęs prie tau-
os veikėjų, pradėjo juos išsiju-
os keikti. Čia jis parodė visą
savo mokslą, kurį jis įgijo iš
"Šakės" ir "Kardo." Ir reikia
jam pripažinti teisybę, kad jis
noka ir gali keikti, bet nieko
gaugiaus. Žinoma, iš neturinio
regali nei reikalauoti, bet keista,
kad tokie maži žmogutėliai turi

ar toksie mazi zinogūnka! tur
ar kokj vardā pas kitus. Ači
to keikuno Vaivados pasidar
avimui DLK, Gedimino D-ja
SLA. 69 kp. nepasidėjo prie
itų draugijų šitame taip svar
iame mūsų tautai darbe.

Geru yra dalyku turėti visuomeniškai svetainė; bet dabartinio žmonių mūsų visuomenės Gedimino įėjimo svetainė virto vieta keikimui tu, kurie ją padėjo pastatyti: keikimui tautininkų. Ačiū tautininkai atsispyrė ir suvėrė su kitų draugija, kuri tikrai geriau gyvuos kaip gedimininkai. Tautininkams iš pastarosios pasitraukus liks joje tik vienai socialistai su keliais savo pasekėjais; turėdama skolų iki ausų, galės ne kaip galės gyvuoti. Ir tada ji tapsią ji galės pasižkepatyti

Sitose savo prakalbose socialistai aukų surinko šešis dolerius ir centais. Tas aiškiai pasakė, kad socialistų kuopa yra nusmušus, nors socialistai labai pyksta

Visi laikraščiai siunčiami rankraščiai turi būti pažymėti autorius pa-
rašu ir adresu. Pasirašantieji pa-
domais turi paduoti. Redakcijos ži-
niai ir savo tikrąjį vardą.
Redakcija priima ir teisiškai ak-
tuotams jai nusiunčiamais trumpini-
bi taisyklė.
Netinkamus laikraščius rankraščius
Redakcija, pareikla, grąžina auto-
riui atgal jo išdoma.
Redakcija vėlada rašyti plunksna ir tik
ant vienos popiero pusės, paliekant
placius tarpus tarp eilučių.

Apžvalga.

Po "Lietuvių Dienai." Tai
jau po "Lietuvių Dienai." Ko-
lios pinigines is to yra paselkė-
tos dar pilnai nežinoma. Spre-
džiant is vėliausiu žiniu, galima ti-
kėtis, kad jos bus nemokos. Se-
kančiame numerij mes pasviesime
tam, daugiau vietoj ir nusviesime
visą reikalų kuoplačius. Apie
pora dalykų vėliau jau ir dabar
galima paminti.

Is to uždegimo, kurį apreišė
lietuviai beveik visose kolonijose,
galima manyti, kad jeigu būtų tu-
rėta prisirengimui bent pora sa-
vačių daugiau, lietuviai būtų su-
organizavę didžiai pasekmingą
dieną. Noro ir darbštumo netrūko.
Jeigu truko, tai laiko ir pri-
tyrimo panašiam darbe.

Antras ytin svarbus dalykas—
tai aiškios paselkės, įvykusios tarp
lietuvų vienybės. Nuo laiko su-
darymo bloko tarp tautininkų ir
katalikų, apimto didesne dalis laik-
raštinių pestynių. Socialistų spau-
da, teisybė, po senovės dar vis žur-
za, bet kuomet kiti yra užimti sa-
vo darbu ir ant jų žuržėjimų ne-
daug paais, tai ir mūsų viešame
gyvenime ramiau, smagiau ir vi-
siems naudingiau pasidarė.

Sulyg padaryto Wilkes-Barre
tartinio bloko tarp tautininkų ir
katalikų turės būti tik iki "Lietu-
vių Dienai." Tai ką? Ar ir vėl
dabar turi prasidėti pestynės?

Matydami gerus bloko vaisius,
mes kuodučiausiai partatume to
bloko neardyti ir palaikyti jį bent
iki karės galio. Susidariusieji da-
bar komitetai lai pasilieka ir toles-
niam darbavimui.

Krikdyti dabar suorganizuotą
visuomenę būtų, mūsų manymu,
sunkiausias nusidėjimas ir prieš
protą ir prieš mūsų tautą.

Pasveikinimas! Gauname žinią,
kad gerbiamas Amerikos lietuvių
svėčias, dūnos atstovas Marjinas
Yčas, žada Amerikoje apsiusti.
P-lei Hyattija Sluipitė, Dr. Jono
Sluipo jauniausio dukrė, yra bu-
simoji p-lei Yčienė. Vestuvės at-
sitūbus New York'e, prieš pat p-
Yčo išvaziavimą Europon, lapkri-
čio 7 d.

"Lietuvos" redakcija siunčia jau
navedžiams širdingiausius pasvei-
kimus ir: podraug vėliau kuolai-
niausius jiems ateitės.

Lai Jus, Gerbiamieji Jaunave-
džiai, sugyvenimas spindi laimės
spinduliais jums patiems, ir lai jis
podraug buna papuošalų, pasigė-
ėjimu ir pasididžiavimu visiems
lietuviams!

Prezidento rinkimai. Ateinan-
čių savaitę atsisbus Sąjūnytu Val-
stijų prezidento rinkimai. Pa-
prastai buvo pusėtinai sunku iška-
no atspėti, kas tuose rinkimuose
laimės. Siemet gi toks pranaša-
vimas yra dar sunkesnis, nes abi
partijos—kaip republikonų, taip
demokratų—turi nepaprastai stip-
rius kandidatus.

Republikonų kandidatas, Mr.
Charles Hughes (įstark "Hjus"),
kaipo viešas veikėjas, turi nepa-
prastai stiprų rekordą; kaipo New
Yorko valstijos gubernatorius, jis
parodė didelius gabumus; kaipo
žmogaus, jo rekordas yra svarus.

Žodžiu sakant, tai yra stipraus
charakterio, daugiau negu papras-
tų gabumų ir nesutepto gyvenimo
vyras. Mr. Hughes gal yra vie-
natinis visoj Amerikos istorijoj
žmogus, kuris pats ne įieškojo,
negaudė nominacijos: ji pati, taip
sakant, pats jį atėjo, kuomet re-
publikonų partijos konvencija Chi-
cagoje beveik verste priverė jį
tą nominaciją priimti. Kadangi
buvusioji Roosevelt progresyvi
partija vėl susiliejo su republiko-
nų partija, tai republikonai turi
didelę vilį Mr. Hughes'o kandi-
datūrą šiuose rinkimuose perva-
ryti.

Bet reikalinga vilti turi ir de-
mokratai. Ir tai savo vilčiai pa-
remti jie turi nemažai pamatų. Ju

kandidatu yra Mr. W. Wilson, da-
bartinis Suv. Valstijų prezidentas,
kuris neužginčiamai yra vienas iš
stipriausių kandidatų, kokį demo-
kratų partija kada nors turėjo.

Laikė keturių metų savo prezi-
dentavimo, Mr. Wilson turėjo
laimėti ir daug sunkaus darbo. Nuo
Lincolno laikų nei vienas prezi-
dentas neprezydentavo tokiais lai-
kais, kaip kad dabartinis prezi-
dentas. Ir naminiuose reikaluose,
ir užrubežinėj politikoj ir laike
šios didelės karės, įvairios rūšies
"bėdos" milžiniškos vilnėmis be-
palovos plaukė. Nežiūrint to viso,
dabartinis prezidentas atliko ne
vieną tokį darbą, už kurį jam
teisingai kredituoti.

Jis, kaip ir Mr. Hughes, pasi-
žymėjo nemažais gabumais, nesu-
teptu stipriu charakterium ir di-
deliu darbštumu. Nežiūrint dau-
gelio klaidų, kurias jam primeta
jo priešai, (o prie nekurių jis ir
pats prisipažįsta), jis visgi turi
daug pritarėjų, ir tai ne tik savo
partijos tarpe. Vienas iš stipriaus-
ių pobūdžių, kuris galės daug
prigelti Wilsono išrinkimui, yra
tas, kad Suv. Valstijos gal nepa-
rūšis permainingi savo valdžios,
kol neužsibaigs karė Europoj.

Europos karės sukurs jau kele-
tą sykų buvo smarkiai traukęs
Suv. Valstijas savo vidurin. Per
du metų jos, prezidento Wilsono
vedamos, atsilaukė; daugelis žmo-
nių mano, kad Wilsonui esant
prezidentu, jos atsilauks nuo karės
pavojaus ir iki galio.

Sinose rinkimuose bus dar vienas
žingsnis dalykas. Amerikos
vokiečiai, kaip matyt, yra neu-
ganėdinti nei vienu iš viršminėtų
kandidatų, nes nei vienas iš jų
nėra Vokietijos šalininku. Todėl
vokiečiai grąsino, kad jie ant ker-
što balsuosią už socialistų kandi-
datą.

Kiek tą grąšinimą jie išpildys,
dar nežinia. Bet būtų visai ne-
stebėtinas dalykas, jeigu siemet
socialistų partijos balsų skaitlius
padidėtų.

Tikyba ir Amerikos politika.
Kas keturi metai visa Amerikos
salis būva iš pamatų sujungta
politikiški rinkimais. Politikiški
partijos nori praveisti rinkimuose
savo locnus kandidatus ir tam
tikslui, žinoma, panaudoja visus
įrankius—tinkamus, kaip lygiai
ir netinkamus.

Pastaraisiais laikais vis tankiau
pradeda kartotis politikierių mė-
ginimai įtraukti politikon tiky-
bą: jie nori, kad apie kandidatų
būty sprendžiama ne pagal jo
asmeniškus nuopelnus ir tinka-
mumą, bet pagal jo tikybą.

Jeigu tie jų norai išsipildytų,
tai politikieji rinkimai greitai
pavirstų ir tikybines pjūvynes,
nes plačiųjų minčių gal niekas
taip neuždega, kaip tikybės klaui-
simas,—ypač jeigu tos minios
yra apitamosios.

Sios salies "tevai" labai išmin-
tingai padarė, atskirdami politi-
kos reikalus nuo tikybės reikalų.

Visa Suv. Valstijų istorija tai
liudija: vargiai rastum kitą to-
kią šalį, kur tauta būtų taip liuo-
sa—pasakytume, laiminga,—tiki-
binių atžvilgiu.

Bet, kaip minėta, atsiranda to-
kių kvailių fanatikų, arba nesą-
žiningų politikierių, kurie kas
rinkimai mėgina tykybą įkisti į
politiką. Tokių neišmanėlių yra
kaip tarp kunigų, taip ir tarp
svietiečių. Laimė vienok, kad
atsakomieji tikybės vadai pride-
rančiai saugoją šios šalies tradi-
cijas ir steigia užkirsti kelią
visiems panesiems kvailiems fa-
natikiškiems mėginimams.

Štai ir dabar Milv's kee's ka-
talikai atvyskusi S. G. Mes-
mer išleido į visus Wisconsinio
valstijos kunigus aplinkraščių, ku-
riame jis aštriai, grąšindamas
bausme, ugdina katalikų kunig-
ams dalyvauti šių rinkimų po-
litikoj žodžiu, ar raštu. Atvy-
skupis atkreipia savo kunigų aty-
dą į tai, kad kišimasi katalikų
kunigų į politiką, kur tikybą ne-
ra tiesioginiu būdu palėtėta, yra
užginta 30 metų atgal Baltimo-
rės Sinode.

Kaip vertėtų tai giliai omenin
išsidioti nekuriems mūsų kunig-
ams, ypač tiems, kurie šiuo
laiku kaip sykis išsiūsoję darbuo-
jasi įvedamų tikybės į grynai
svietiešką lietuvių tautinę politi-
ką.

Knygos belaisviams. Tėvynės
Mylėtojų Draugijos knygyvs, p. M.
J. Damijonaitis, šiomis dienomis
išsiuntė iš Chicago New Yorkan
penkis tūkstantis knygų, kurios
yra kaipo dovana lietuviams be-
laisviams Vokietijoje.

TMD. Centro Valdyba jau nuo
senai galvojo apie siuntimą knygų,
kurios belaisviai yra didžiai pasi-
lę. Atvykus Amerikon p. Yčui
ir kiti, žinoma, ir pasikalbėjus su
jais, nuspręsta siųsti tuojaus, kad
knygos galėtų eiti Europon sykju
su p. Yčo grįžimu.

TMD. siunčia šią kruvą iš savo
locnų knygų. Siuntimo vertė iš-
neša apie \$1,000.00. Pati Draugija
padengia taigri ir visas persiunti-
mo lėšas. Tikimasi, kad belaisviai
lietuviai gaus jas kaip tik apie
Kalėdas.

Grązu, darbas! Bus malonus
"Christmas Present" tiems nelai-
mingiems.

MUSU NEUTRALITETAS.

Kiek tenka patirti, lietuviai ame-
rickiečiai savo didžiojo daugumo
simpatizuoja rusams ir kiek tik in-
manymai, keikia vokiečius. Pra-
dedant nuo teutony, kokių ten
žodžių prieš vokiečius narasi?

Kai pradėdi klausinėti, susitūkęs
kur nors lietuvis amerikiečius,
kodel gi jis taip nekenciną vokie-
čių ir taip linkint rusų pusen, tai
po ilgo įieskiojimo priežastin, atsai-
koma galop—kad mat Amerikoj
visi prieš vokiečius.

Vėl nemazai atsiranda lietuvių,
kurie giria vokiečių augstą kultu-
rą, jų pažangumą, išbarbarizuoja
rusus, anglus ir francuzus.

"Kariaujančios valstybės kovoja
tarp savęs ne tik ginklu, bet ir
žodžių suskaldo lietuvis irgi į dvi
pusi. Sunku pasilikti lygsvorį,
nes ko tik nėra, pavyzdin anglai
apie vokiečius, o vokiečiai apie
anglus. Ypač didžiausia popierinė
keva eina tarp vokiečių ir rusų.
Daznai net linksmi žiūrint iš sono,
kaip du lietuvių lig karšto prakai-
to pešas tarp savęs delto, kuri iš
dviejų kariaujančių pusų pati
idealiskiausia.

Tiesa, lietuvis jau senai nebuvo
savystovis. Jo žemės savystovis-
komo jausmas jau beveik visai
nūdilo. Jis gali save parenti tik
svetima kokia nors valstybe, man-
styti save tik svetimosios rybose.

Daugiausiai išmokino mus to
lenkai. Jie niekuomet negalėjo
gyventi be sentimentalio brolia-
vimosi su kuo nors. Tai jiems
buvo broliai francuzai, tai austrai,
o lietuviai yra dar ir dabar.

Mūsų irgi mėgstama įieskoti ka-
žin kokios brolystės su latviais.
Mes ne patėmyti to nenorim, kad
jie visai kitoniški žm iės, visai
inums svetimos dvasios. Jų siekiai
ir pobūdžiai eina griežtai kitur,
negu mūsų. Latvys tiek lietuviui
giminingas, kiek ir rusas, ar vo-
kiečys. Jų beistorinis gyvenimas,
amžinas vergavimas atskyrė juos
nuo lietuvių. Nerasi nė vieno lie-
tuvio, kuris arčiau pažįsta latvius
ir kuris dar galvotų apie kokį
nors bendrą darbą su jais. Mums
negali būti kokių nors ypatingų
brolų; mūsų broliai—visos pa-
saulio tautos. Mes esam tiek skir-
tini nuo visų ir tiek bendri, kaip
sūnys iš vienos pasaulio šeimo-
nos.

Atsimenų lenkus iš pat pradžių
karės. Koks pasijuokimas iš rusų
armijos, iš rusų valdžios. Jie vo-
kiečių nekencė, bet ateis austrai
ir tie viską idealiskai sutvarkė.
Tik štai tą pačią dieną, kuomet
lenkams rusų kariūmenės vyriausio-
siojo vado buvo pažadėtas "rojus",
susitinku grafa K-ski, kuris ypač
mokojo išjuokti rusus. Senis link-
mas, nukleikęs.

— Ar žinai, Tamista,—reikia jis
man išlosti išskėstomis rankomis,
—nuo šiadien mūsų istorija nuvė-
jo visai kitu keliu.

Nuo tos dienos pasidarė grafas
K-ski karščiausias rusų brolis.
Kaip tik jis negyrė rusų, kokių
tik giminingų ryšių su jais neje-
rškojo. Antrytojaus nuvažioja į
gubernatoriją Panevėžin ir pasiū-
lė savo puikius rmus kareiviš-
kam rusų ligonbučiui įtaisyti. Jis
žmona emė važinėti po apielinkes
ir rinkti baltarusius kareiviams.

Tokia staigi permaina atsitiko
ne tik su vienu grafu K-skiu, bet
ir su visa Lenkija. Rusai gi pa-
matė, kad lenkams užteko vieno
pažadėjimo, emė su jais, nieko ne-
laukdam, senoviskai elgtis.

Lietuviams, kurie rusai nedavė
nė jokių pažadėjimų. Juos, girdi,
galima ir be to suvaldyti.

Mums, lietuviams, tiek tokie
patys rusai, kiek ir vokiečiai. No-
rejo mūsų užgimti, sumindžioti
per visą mūsų istoriją taip vieni,
taip ir kiti.

Buvo žinios kryžiuočių karės,
bet buvo nė kitoniškesnės ir rusų,
kuomet jie sutirtejo, numetę to-
turių jungą. Pasiliuosavę nuo to-
turių, Maskvos carai, "carai visų ru-
sų" užnamė paliuosuoti ir rusus
iš po Lietuvos. Ir ne tik išliuo-
suoti savuosius, bet ir visai sutrinti
stiprų kaimyną.

Glemžė mus lenkai, įriešė į savo
unią, o rusai, susijungę su tais
pačiais vokiečiais, (Katrė II-oji ir
Fridrichas Dydsai), ir visai pa-
vergė.

Muravjovo darbai ir paskutinės
priemonės rusų žemdirbystės mi-
nisterio Krivošeino buvo vis tsa-
tos pačios kovos: išnaikinti lietu-
vius lig paskutiniosios. Jo politi-
ka žemės bankų ir išpirkimas Lie-
tuvos dvarų žadėjo visai užpluk-
dinti Lietuvą rusais. O gi gini-
mas žmonių į Sibiro gelmes—ka-
tai reiskė? Reiskė tik: pasinau-
doti gera proga ir paliuosuoti Lie-
tuvos žemę rusams. Žydų vary-
mas iš Lietuvos turėjo irgi tik tą
pagrindą: paliuosuoti vietą rusui
pirklui. Kodel rusai sustabdė va-
rymo darbą, kai frontas pasiekė
Minsko ir Vitebsko gubernijas—
sieną tikrosios etnografinės Risi-
jos? Buvo net įsakytą žmonėms,
kiek tik galima, kentėti ir pasilikti
vietoje.

Vokiečiai, užėmę dabar Lietu-
vą, irgi galvoja, kaip praktingiau
butų ją išnaudoti kolonizavimo
tikslams. Ir kad vokiečiai taip
darys, jeigu Lietuva pasiliks jų
rankose, tai nėra jokios abejonės,
ką ten kancleris Bethmann-Hol-
wegas ir nekalbėtų. Autoriai tu
projektų, kurių vieny vardų iš-
minėjimas užimtų geroką puslapi,
vienbalsiai sutinka, kad lietuvis
labai gera medžiaga vokiecinio
ir kolonizavimo tikslams. Jis ne-
sispriešs, prieš vokiečius nesikels,
jis tylus ir darbus. Po 50-čiai
metų Lietuva—tai busianti geriau-
sia tvirtovė savo žmonių patriotiz-
mui prieš rusų pasikėsimus.

Ir dabar reikšti mūsų savo sim-
patijas vokiečiams, tai visviena, ką
pasirašyti po jų projektais.

Bet ne kitaip darys su mumis
ir rusai. Jie sakosi jau dabar, kad
permažai rusinę Lietuvą ir Len-
kiją. Reikėję buvo, girdi, pasi-
darbuoti ten kur-kas uoliau. Ir
po karės, jeigu tik mes tektime
jiems be jokių stiprių tarptautinių
garantijų, tai mums nebus gerai.

Pilnai laimėjusi Rusija, ar pil-
nai laimėjusi Vokietija—lygiai to-
kia pat Lietuvai pragaistis.

Dabar mes ypač turim atmin-
ti, kad tie patys mums priešai
ir rusai, ir vokiečiai. Jie gina
tik savo reikalus, tik savo tautos
nepaliečiamybę. Kas pakliuva
ant jų įstinių slenkščio, apie tą
jiems nėr kada galvoti. Nuo to
paties priguli, kaip daug išsisuks
jis sveikas.

Vėl, kad ta karė vedama dėl
kazin kokių viršpasaulinių idėjų,
tam gali tikėti, kas apskritai tiki
kiekvienam atspausdintam žo-
džiu. Jis vedamas grynai tik dėl
kolonialės ir prekybinės pirmė-
nybės pasaulij. Čia valdo ne
idealai, bet žiauriosios žemės
gyvenimo priemonės. Kad taip
garsiai kalbama apie kokį tai pa-
vergimą tautų išliuosavimą, tai
kad tik geriau intepiti politikos
girdžiančius ratus. Aš tikiu, kad
gal po karės laimės ir koks nors
idealas. Bet tik tuomet, jeigu jo-
kia pusė nelaimės pilnai ir tal-
kiosose prisieis dang derėtis. O
jau tuomet visi politikiniai nuo-
stoliai užlopinami idealiskomis
geradarystėmis. Idealistai tik
reikia Bulgarijos išliuosavimą,
Albanijos susitvėrimą. Kad šita
karė gali paversti irgi prie tokių
išliuosavimų,—galima labai ti-
kėtis.

Bet dėl šio mums, lietuviams,
reikia pasirodyti, kad mes esam
savystoviai. Jeigu kas nors ir
jaustų iš mūsų kokias nors sim-
patijas ar tiems, ar kitiems, su-
jomis viešai rodytis ir neatsargu
ir pavojinga. Mes esam ir tu-
rim parodyti, kad esam savysto-

viai, su nieku ypatingomis uni-
jomis nesurista tauta. Dar kuo
labiau mes busim prieingi ir
vieniems ir kitiems, tuo daugiau
su mumis bus ruošiamasi. Ži-
noma, tik ne Bulotos taktikos
prisilaikant.

Mes negalim leisti savęs suvi-
lioti kokiais nors ukanotais pa-
žadėjimais. Bet lygiai negalim
ir klaidinti keno nors pramany-
tais, ar net ir teisingais, su ka-
suristais, faktais. Daug rašoma,
kaip elgias vokiečiai laike karės
Lietuvoj ir kaip elgės atsitruk-
dami rusai. Pats buvau Lietuvoj
laike mūsų ir negaliu pasakyti,
nuo ko daugiau kentėjo Lietuva.

Kur eina kruvina kova, kur kiek-
vieno žmogaus gyvybė kaip ant
siulo kabo, ten pasiunta žmonės
ir vienoj, ir kitoj pusėj. Kad ir
kazin kokios kultūros būtų žmo-
gus, jam tokiose aplinkybėse
sunku beišilaikyti. Lygiai nai-
kino Lietuvą iš vienos pusės vie-
na kariuomenė, iš kitos kita.

Lietuviams šią valandą belieka
neutralitetas. Jie turi į viską
rimtai žiūrėti ir būti pasirošu-
siais prie visako. Kaip tik mums
pridera pasirodyti dabar, kad
mums ne bernauti skirta, ne vien
žiūrėti malonės iš svetimų ran-
kų. Mes turim apsisieikti savy-
stoviais ir kovoti dėl to savysto-
viskumo.

Gal ta "Gintarinė deklaracija"
rusų valdžiai ir ne visai tokia
buvo, kaip ji priderėtų būti, bet
ji parodė rusams, kad ir lietuviai
turi savo norus ir savo valią. Tai
buvo ne pataikavimas rusams,
bet vien mandagi forma, kurioje
išreikiama ir reikalavimai ir
grąžus palinkėjimai kitam.

Ką mes žinom? Gal dabar
kiekvienas mūsų žingsnis bus at-
sakomas prieš visą Lietuvos
ateitį?

SEINIUNAS.

PROTOKOLAS.

ALT. SANDAROS III SEIMO.

Brooklyn, N. Y., McCaddin Me-
morial Hall, Berry Str., ir So. 2nd
Str. Amerikos Lietuvių Tautinės
Sandaros III-čiąjį Seimą atidarė
Sandaros prezidentas p. R. Karu-
ža, 10 val. iš ryto, 20 d. spalio,
1916. Trumpai pratarė ir susi-
rinkimą, prezidentas nuskyrė P.
Norikų mandatų priėmimui. Užsi-
registravo šie delegatai:

- 1) **Brooklyn, N. Y.:**—
1) J. Ambraziejus,
2) L. G. Kazianus,
3) A. M. Martus.
- 2) **Lawrence, Mass.:**—
4) J. Sekevičius.
- 3) **Rochester, N. Y.:**—
5) J. Braknys.
- 4) **So. Boston, Mass.:**—
6) A. Rimka,
7) St. Mokus.
- 5) **B. idgeport, Conn.:**—
8) R. Adžgauskas.
- 6) **Montello, Mass.:**—
9) P. Kazlauskas.
- 7) **Chicago, Ill.:**—
10) Pr. Kibortas.
- 8) **New Haven, Conn.:**—
11) K. A. Makarevičius.
- 9) **Chicago, Ill.:**—
12) P. Bradchulis.
- 10) **Waterbury, Conn.:**—
13) J. Trečiokas,
14) A. Osteika.
- 11) **Philadelphia, Pa.:**—
15) Vac. Karuža.
- 12) **New York, N. Y.:**—
16) O. Rimkauskas.
- 13) **Worcester, Mass.:**—
18) A. Blažys.

Sesija I.

1) Atidarė Sandaros III sei-
mą prezidentas R. Karuža laiko
trumpą prakalbą, perbėgdamas
tautininkų veikimą nuo kelesde-
simties metų ir paskui 1914 m. per-
didįjį Brooklyno susivaziavimą-
seimą, Sandaros inkurimą ir plėto-
jimasi.

2) Klausimas, ar duoti trims de-
legatams iš pirmosios ALTS. kuop-
pos pilnas delegatų teises, nes
pagal Philadelphiajį priimtą pla-
formę negalėtų. Bet paaiskėjo,
kad visi trys delegatai nebus; jie
pasidalins sesijos, todėl fak-
tiškai busių tik du.

3) Nariams ty kuopų, kurie
siame seime neturi oficialio kuop-
pos atstovavimo, suteikta atstovy-
bė su pilnu sprendžiamuoju bal-
su; nariams gi tu kuopų, kurios
originalė.

pinlai atstovaujamos, turės tik
patariamąjį balsą. Tokių su pa-
tariamais balsu atsirado: 19) A. Po-
vilaika iš Waterburio, Conn., 20)
P. Norkus iš Brooklyn, N. Y.

3) Centro Valdybos nariai, kai-
po politikoje organizacijoje, tu-
ri pilnas delegatų teises.

Centro Kom. nariai.

- 21) Prez. R. Karuža,
- 22) Vice-prez. J. V. Lutkauskas,
- 23) Sus. sekr. Dr. E. G. Kli-
mas,
- 24) Fin. sek. J. O. Sirvydas,
- 25) Kasininkas M. Bučinskas.

Prezidiumo rinkimai.

- Pirmasidū F. P. Bradchulis.
- Pagalbiniuku J. O. Sirvydas.
- 1 Sek. J. Sekevičius,
- 2 Sek. A. Rimka.
- 5) Įnešta ir nutarta, kad sesi-
jas pertraukti 5 minutėms.
- 6) Po 5 minučių pertraukos
Sandaros prezidentas Karuža pa-
kviečia naujai išrinktą seimo val-
dybą užimti prezidiumo vietą.
- 7) Pirmasidū F. P. Bradchulis,
atidarė seimą, kviečia delegatus
prie taisyklings tvarkos ir rimto
seimo dalykų svarstymo.

8) Raportai Centro Valdybos.

Pirmininko raportas, kuris bu-
vo papasakotas žodžiu, priimtas.
Ant tolesnių seimų vienbalsiai au-
tarta, kad raportai būtų priduoti
raštu.

9) Vice-pirm. J. V. Lutkausko
šioje sesijoje nėra.

10) Susisėimų sekretoriaus ra-
portas vienbalsiai priimtas.

11) Finansų sekretoriaus rapo-
rtas vienbalsiai priimtas.

12) Kasininko seime nesiranda
—jis busių vėliaus.

13) Renkama presos komisi-
ja. Jon jeina, A. Rimka, K. A. Ma-
karevičius ir Pr. Kibortas.

14) Sesija užsidaro pietų lai-
kui iki 2:30.

Sesija II.

1) Vardosaukis. Neatsilankė L.
G. Kazianus, A. Blažys.

2) Skaitytas Sandaros kuopų ir
narių pasveikinimai, butent iš
Lawrence, Mass. nuo 12-tos kp.
narių: Z. Jankausko, A. Ra-
manausko, O. Ramanaus, J. J.
Zukausko, J. Indėlo ir J. Jatu-
žio. Iš Cleveland, Ohio, nuo 18
kp. vardu K. Aksomačio: V. S.
Jokubyno, nario 14-tos kp., "Lie-
tuvos" redakcijos ir B. K. Balu-
čio, Chicago, Ill.

3) Skaitytas I sesijos proto-
kolo. Priimtas su patėmijimu,
kad Presos komisija taigri sutvar-
ko kuopos įnesimus.

4) Raportas kasininko. Priim-
tas su patėmijimu, kad raportas
būtų atiduotas turto peržiūrėjimo
komisijai, kuri tuoj būtų išrinkta.
Ton komisijon jeina P. Kazlau-
skas, J. Ambraziejus ir Pr. Kibor-
tas.

5) Nutarta skaityti antrojo San-
daros Seimo protokolą, bet nesir-
radus jo šiuo laikui ant stalo, pro-
tokolo skaitymas atidėta ant vėles-
nio laiko.

11) XX. Priimta orig.
12) XXI. Centro Valdyba turi pagauti kuoponis dėl naujų narių priėmimo tam tikrą eildarcią.

13) Atsilankė IV. sesijoje svečiai K. Strumskis, A. B. Strimaitis, J. Gedminas, Pr. Bajoras, L. Praseika (korespondentas), P. Montvila.

14) Rinkimas Centro Valdybos. Prezidentu nominuota P. Kibortas, R. Adzgauskas ir J. Ambraziejus.

P. Kibortas gavo 15 balsų.
J. Ambraziejus gavo 1 balsą.
R. Adzgauskas gavo 3 balsus.
Vice-prezidentu:—
R. Adzgauskas gavo 9 balsų.
J. Ambraziejus 7 balsus.
A. Ramanauskas 2 balsus.
16) Izdininku:—
Aklamacijos būdu izdininku išrinkta M. Bučinskis.

17) Susisėmimų rastiškai:—
A. Ramanauskas gavo 6 balsus.
St. Mockus 12 balsų.

18) Finansų rastiškai:—
(Redakcijos rastiškai sujungti su finansų sekretorium).

19) Redakcijai ir finansų rastiškai \$100 metams algos.

20) Aklamacijos būdu išrinkta J. O. Širvydas.

21) Komiteto nariai, kurie yra ir kasos globėjais: Dr. Bacevičius ir M. Vinkaitis.

22) Kontrolės komisija:—
Dr. E. G. Klimas, P. Norkus, J. V. Lukauskas.

23) Apšvietos komisija:—
R. Karuza, Phila, Pa.

J. Sekevičius, Lawrence, Mass.
A. Rimka, Boston, Mass.

24) Teisio komisija:—
F. P. Bradchulis, Chicago, Ill.
B. K. Balutis, Chicago.

Dr. Zimontas, Chicago.

25) Skaitytą A. B. Strimaitis SLA. C. sekretoriaus laiškas, kuriame prašoma paimti ant 60% knygutę: "Lietuvių Tautos klausimas Europos karės metu." Laiškas priimtas ir atiduotas Sandaros centro valdybai.

26) Padėkavota tiems laikraščiams, kurie tarnavo Sandaros organizavimui, ypač "Vien. Liet." "Atėčiai" ir "Lietuviai".

27) Organais palikti tuos pačius laikraščius: "V. L.", "Atėčiai" ir "Lietuviai" ir dar paprašyti "Am. Lietuvį".

28) Platinti šiuos visus laikraščius pronomeratomis—skaitytų rinkitū, rašintū kuodangiausia į juos apie ALTS. reikalus.

29) Visas korespondencijas, pasveikinimus, etc. delei skelbimo spaudoj palikt, centro Valdybai.

30) Pavienių narių prigulėjimas pavesta centro valdybos priežiūrai.

31) Sekantis seimas Chicagoj—13 balų; Waterbury—3.

32) Naujosios valdybos pranešimai.

33) Naujai išrinktas prezidentas, Pr. Kibortas, pranešė, kad prie Sandaros prisirašė "Tėvynės" redaktorius p. V. K. Račauskas ir "Sus. Liet. Am." C. Sekretorius A. B. Strimaitis.

34) Išleisti Dr. Slipo veikalė: "Lietuvos Laisvė."

35) Seimas išreiškia padėką buvusiai Sandaros valdybai.

36) Seimas išreiškia pagėdavimą, kad visi sandariečiai kuokarsčiausia remtų ir aktyviškai dalyvautų "Lietuvių Dienos" atkūrimui.

37) Naujoji valdyba savo vietą užima nuo 1 dienos gruodžio, šių metų.

38) Svarstyta Lietuvos ir Gelbėjimo Fondų reikalai, bet dėl stokos laiko atidėti rytojauš dienai ir visi dalykai perduota Centro valdybai, senajai ir naujai.

39) Seimas užsideda 6:30 val. vakar.

Seimo vedėjai:—
Pirmasis F. P. Bradchulis.
Sekretorius J. Seivė.
Rezoliucijų bei programos komisijos nariai:—

J. O. Širvydas.
A. Rimka.

Delei Rašybos Klausimo.

(Užbaigta)

V.

Komisija pataria svetimų žodžių vartoti kuo mažiau, stenkitis, kad daiktavardžių kilmę atstovų būdvardžius, o darant būdvardžius—sekti šiais patarimais:

a) Svetimieji žodžiai su sufiksais: al, ar, il, yv, at, ut, reikia vartoti su galūnėmis: pvz.: detalus, normalus, idealus, realus, populierus, naivus, civilus, pasyvus, pozityvus, negatyvus, objektyvus, intensyvus, privatus, apsolius, vulgarus ir t. t. Terminų reikalui čia vartotina galūnė inis; pvz.: civilinis, negatyvinis, centralinis, realinis, kaip kad sakoma: bendrinės pievos, rukštiniai obuoliai, atsivestinė karvė, mergautinė skarelė ir k.).

Kuomet šiais būdvardžiais norima išreikšti, daikto vidaus ypatybę, reikia pakeisti galūnę—iną: idejalingas, principingas žmogus (idejalo principo žmogus) (plg. poteringas katinas, maldingas žmogus); subjektingas, objektingas raštas (plg. išmintingas darbas, iškalbingas žmogus, gėdinga mergelė). Mums rodo, galima sakyti ir praktingas žmogus, daiktas (plg. nertingas arklys, vaikas).

b) Iš svetimųjų daiktavardžių su nekirčiuota galūne: ikas, ikla, ija. Komisija pataria daryti būdvardžius šitai: atimesti tą galūnę ir, einant mūsų kalbos dvasia, jungti—in, ingas arba iskas; pvz.: praktikas—praktiškas, praktika—praktinis, praktingas (praktingas žmogus), kritikas—kritiškas, kritika—kritinis, kritingas, ekonomija—ekonominis, ekonomingas, istorija—istorinis, istoringas (istorinės knygos).

istorijos knygos; istoringos knygos—knygos turinčios daug istorinių nuotykių) klasinis, klasingas (klasinis veikalas—veikalas apskritai priklausantis klasei; klasingas veikalas—veikalas turintis klasinio veikalo vertybes).

VI.

Savo nutarimams įvykinti, Rašybos Komisija nutarė: 1) Kad "Lietuvių Baisas" ir "Naujoji Lietuva" pradės rašyti naująja rašyba, kai bus paskelptas tuose laikraščiuose Komisijos posėdžių protokolai, o "Dvasios Reikalų" Sekcija prie L. D. C. K. n. d. k. "Leidimo Komisija prie L.

D. auk. M. m. m. s." ir "Maskvos Mokytojų Sekcija prie L. K.", netaugdamos paskelbiant protokolai, tuojau jms ją vartoti; 2) visiems kitiems laikraščiams ("Rygos Garsai", "Sv. Petro ir Povilo Parapijai" ir užsienio), kurių atstovų nebuvo Komisijos posėdžiuose, išsiuntinėti protokolai kopijas, tikėdamos, kad ir jie, norėdami vienodai rašyti, su tiks vartoti nustatytą rašybą.

Rašybos Komisijos nariai:
Kun. J. Tumas,
L. Požela,
A. Dubinskas,
Kun. J. Laukaitis,
St. Naginskas,
J. Statkevičius.

Išdėstytoji rašyba Komisijos priimta visais sprendžiamaisiais balsais prieš du. Jeigu visuomenė jai pritartų, tai mūsų kalbininkai p. Jablonskis ir p. Buga prieš ją neprotestuotų. Todėl Komisija paveda rašybos klausimą spręsti pačiai visuomenei.

Rugp. 5 d. 1916 m.

Jablonskis,
Kaz. Buga,
Tumas,
Laukaitis,
L. Požela,
B. Masiulis,
L. Noreika.

"Liet. Balso" redakcija atspausdinusi šią Komisijos protokolą deda tokią priedą: "Kadangi pačioje Rašybos Komisijoje nebuvo nuomonių vienodangi pačioje Rašybos Komisijoje rašybos klausimu ir kadangi lietuvių rašybos klausimas Komisijos atiduota spręsti visuomenei, mes "Lietuvių Balso" Redakcija, laikysimės senosios, jau įsigalėjusios ir mažne visų priimtoms rašybos—kilminės. Pati Komisija Posėdžių protokolų įžangoje pripažįsta, kad mes turime vieną bendrą rašybą: "kad ir turime vieną bendrą rašybą, bet dėl kai kurių dalykų vis dar tebesvyruojama." Svyravimams pašalinti K. Buga rašo rašybos vadovėli, kuriam išėjus ir svyruojamieji dalykai, tikimės, suvienodės."

Mes tai gi pritartume "L. B." redakcijai šitame klausime. Viena, dabar vartojamoji rašyba yra įsigalėjusi; antra, ji nėra tokia paini, kaip garsinė.

Iš Yčo—Žilinsko Prakalbų.

(Tas iš pereinamo numerio)

Apie Kauną.

Daugelį Lietuvos vietų karė paliko kruvinus žėklus, bet turbut niekur taip baisių pėdsakų, kaip aplink Kauną, ypač iš Suvalkų gubernijos pusės. Iš šios pusės vokiečių armija, urmu, ėmė Kauno tvirtovę. Ir kuomet pamė, tai iš didelių plotų aplink Kauną, ypatingai tarp Mairūčių ir Kauno, vieni tik tyrai tebeliko. Tik iš fundamentų gali pažinti, kad čia kaimų buta, namų stovėta. Kitaip nepažintai, nes ir medžiai iškirsti. Dabar ir apie šią vietą galima ludnai, sykui su dainium Baranasku, pasakyti, kad tik "Kalmi kelmuoti, pakalnės nuplėk"—tai viskas, kas yra iš šių gražių vietų likę.

Pabėgėliai.

Apie pabėgėlius, tėsė toliaus kalbėtojas, jys jau nemazda esate iš laikraščių girdėję. Dar daugiau jims papasakos. Yčas. Čia aš tik keliais žodais apie tai patinėsiu.

Kuomet atėjo iš kariškos valdžios priskyrimas, kad žmonės turi toliaus nuo fronto pasitraukti, tai budavo tokių atsitikimų, kad atėina kareiviai ir liepia tuojau iš namų išsinešti—duoda tik 10 minučių laiko.

Ką tu paimsi su savim į tokį trumpą laiką? Tuojau namai su liepsnoja, o žmonės, ką spėjo su griebti,—su tuom ir traukiasi toliaus.

Ne taip bausi iš do, kaip apie tai skaitai, arba girdi kitus pasakojant, bet pamėgink pats į tu žmonių kailį įlysti, tai tuomet gal geriau suprasi. Pavyzdžiui, pamenu, kad kuomet reikėdavo au-

vaziuoti Kaunan, ar į Suvalkus, tai baisi kelionė išrodėdavo—kelios, mat, arba keliolika mylių reikė vaziuoti. Bet jys turite žinoti, kad dabar kiti mūsų žmonės su arkalais—ir be nieko, be savo pasaro, be pinigų, be savo maisto, nei iki Maskvos, ir net už Maskvos nuvaziavo. Arkliai kelionėje nuvargę pulkavo. Žmonės—ypač maži vaikai ir seneliai—pakeliais krivdavo... Visi keliai iš Lietuvos į rytus, į Rusiją nusėti arklių, gyvulių karlais ir lietuvių pabėgėlių kapais. Keleivis nemazai sutiks medinių kryželių pakeliais: tai likusieji nelaimingų lietuvių ženklai.

Ir kur-gi nekris ir žmonės ir gyvuliai. Laikė pabėgėlių varty-mo, žinoma, tvarkos nebuvo: iš dalies todėl, kad panašiuose atsitikimuose tankiai sunku yra tvarką palaikyti, bet tankiaus todėl, kad rusų vyriausybė niekadose gerla tvarką pasigirti negalėdavo. Nebuvo tos tvarkos ir dabar. Kartais pabėgėliai, vaziuodami per Rusiją, gaudavo pavalgyt per 2—3 valandas, o kartais nieko negaudavo ir per 2—3 dienas. Nesuorganizuota, mat, nesutvarkyta.

Taip dalykams stovint, žinoma, ligos pradėjo žmones sienauji. Likimas tu, kurie vaziavo vagonais, ne kiek buvo geresnis. Goniais, ne kiek buvo geresnis. Vagonai užgrūsti iki lubų, čia pat ligoniai su sveikais; ne tik ligoniai, o mums žmogus vagonė, juk neišmesti jo laukan; reik vėžti, kol neprivažiavosi vietos, kur galima šiaip-taip žmoniskai palaidoti. Prie kiekvienos didesnės stoties po vieną, po ketelį lavonų palikdavo.

Photo by American Press Association.

Australijos kareivijos burys su mašinėmis šaudyklėmis eina užimti apka-sus talkininkų šone, Francuzijoje, Combles apielinkėj.

Klausiau Lietuvoj kunigų, žmonių: "Kaip ar išmiste, ar išgyvensite?" Atsako: "Jeigu siemet, karė baigsis, dar gal ir išmisi, bet jeigu užsitrauks dar per žiemą, tai Dievai žino..."

Ir lengva suprasti: pirmą žiemą dar buvo šis-tas likę, gi šiuosmet nei apėta, nei pasodinta, nei iš seno jokių žoposų nelikę.

Kaip gyvena.

Žmonės gyvena arba apkasuose, kurie liko po kareivių (jeigu jys iš ten neišvarto), arba duobė sau žemėje iškasa, uždengia kuolais, lotomis, šlundais, šakomis pridengia—taip žmonės ir žiemavojo ir antrą jau žiemą taip pat rengiasi žiemavoti.

Skvernuose kas grūdų sauja, kas kitią j tuos urvus, kaip tos voverys neša, kad žiemai nors šitą turėti. Čia, šitiems žmonėms, tai jau badas ir jaks žiuri. Jie žus, tikrai žus, jeigu greitai pagalba jms iš kur nors neatėis. Vokietyš vėžą duoda darbo, bet menkai moka. Iš to pragyventi ir vasarą negali. Bet kas bus žiemą, kuomet ir tas darbas sustos? Miestuose fabrikai uždaryti—darbo ir ten nėra, tai kam gali žmogus gyventi?

Girdėjau, kaip žmonės nusiskundžia Lietuvoj: "Niekas, sako jie, mus negelbsti! Belgus, lenkus, francuzus gelbsti, jms cukas vi-sur renka, o mums, lietuviams, tik viena viltis liko—tik prie savų, tik nuo amerikiečių lietuvių pagalbos tikimės ir laukiame. Bet kas-zin, ar jie mums pagalbos? Ar ir jie mus nepamiršo?"

Apie belaisvius.

Dar vieną didelę mūsų tautos nelaimę—tai mūsų belaisviai: lietuviai-kareiviai, pakliuvę vokiečių ar austrų nelaisvėn.

Gyvenant Berline, girdėjau, kad į pirmas kovas, kuomet karė prasidėjo,ėjo daug lietuvių. Mat lietuviai pačiam parubėžį gyvena, tai greituoju arčiausiu surinko ir karėn stumė. Man vokiečiai pasakojo, kad pirmuose rusų mūšiuose su vokiečiais, daug lietuvių nelaisvėn pakliuvo.

Jau pernai apie rudeni, kaip sužinota ir apskaitliuota, Vokietijoj buvo per 20,000 belaisvių lietuvių.

Koks šitų varguolių padėjimas? Nereik ir negalima ir apie juos pamiršti. Šitie ir laisvės neturi, turi dirbti; už darbą ne gauna beveik nieko (pfenigus) ir menkėtilį maistą.

Iš pradžių nors duonos duotavo, vandens, župės. Bet kada patiems vokiečiams pradėjo pritrukti duonos, tai negut jie apers belaisvius, svetimuosius? Visoj Vokietijoj žmonės turi po dvi trečdaliu svaro duonos ir tie gerai. Dabar gi nėra nei pieno, nei ėkruas. Negali gauti ir gana.

Koks belaisvio gyvenimas? Iš ryto—juoda kava ir duonų pietums—župė, ėvė mėsos pripjaustyta. Kur jau ten bus mėsa—ot gisų papjauslyta ir idėta župėn. Ką darysi. Juk ir patiems trūksta; Vakare—silke, žuvytė ir tt. Bet mūsų žmogui, kas ten iš to—kad jam duonos nėra. Duonos, sako, neturim, kad nors duonos mums duotų. Rasė jie į Šveicariją, į kornitėtus ir praše: "Kad nors duonos prisistute..."

Musų ir kitų tautų belaisviai.

Ir mūsų belaisviai taip pat skundžiasi. Jie dar turi daugias progos skystis negu likusieji Lietuvoje. Mat vokiečių tautų belais-

viai susiejna: susiejna iš su francuzais ir su anglais. Mato, kad tiems prisidūcia iš namų tai šio, tai to. Tai musiskiai ir yra baisiai nuliudę. Sako jie: "Apie juos pamena, rupinasi, jms prigelbsti, o apie mus—niekas, visi pamiršo. Šaukdamės siunčiame laiškus Amerikon—nieko iki šiolei iš to neišeina..." Liudnas dalykas...

Francuzų, anglų belaisviai—nei biskio vokiečių valgio nevalgo. Jie nuo savųjų visko gauna: ir duonos, ir konservų, o vokiečių duona (blogesnę)—rusų belaisviams atiduoda. Užgynė duoti,—degina, arba paslapčioms perduoda.

Rusai Rusijoje (suprantama, ne visi, bet tie, kuriems tai reikalinga) sako: gerai, kad badauja. Tokias žinias tarp kareivių platina—mat, sako, nepasiduos, nenorės pakliuti nelaisvėn, geriau mūšis...

Šveicarijos lietuvių komitetas gavo šiek-tiek aukų nuo Anglijos ir Škotijos lietuvių. Sunaudoję jas belaisviams, nusuntė jms sausos duonos, sukurių... Tai lietuviai belai-viai su asaronis dėkavojo už tuos šmotelius duonos.

Amerikoniečiai, amerikoničiai! Kad nors tas liekanas, ką nuo jų stalo lieka, kad nor tas pasiųst, met tiems vargšams; kad jie nors nedėtos dienų gautų tą, kas atlika nuo jų šios kasdieninio stalo.

Buvau Šveicarijoj ir iš ten šaukėmės pagalbos tiems nelaimingiem, visų užmiršties belaisviams.

Iš Anglijos gavome, kiek turėjo surinkę, prisituntė. Iš Petrogrado Centralis Lietuvių Komitetas ketelį šimtų pakelių belaisviams prisituntė. Bet iš Amerikos nieko negavome. Tik dabar neseniai, girdėjau, \$1,000 nusituntė.

O reik juos, tuos mūsų lietuvių belaisvius, susėlpti,—reik! To nepamiršk, broliai amerikiečiai! Reik jms siųsti: marškinių, kelninių—tų labiausiai trūksta, nes su kuom pateko nelaisvėn, su tais ir dabar. "Lopėm ir lopėm, sako jie, ir lopuose skylės pasidarė, nuo pečių patis krinta..."

Pats mačiau apie Tilžę nekurios belaisvių: vieton batų, ar klumpių—skuduras kojas apvynioję. "Kaip įlendam į balą—tai netrukus ir vėž į ligonbutį"—skundžiasi nebagai. Vokiečiai juk jų neapaus, neapdengs—ir patis turi savo pirmiausiai žiūrėti.

Tai reikia mums patiems gelbėti. Visų, žinoma, nepripensim, neapžiūrėsim, bet reikia jms nors džiaugsmą padaryti,—kad žinotų, jog apie juos pamenam, kad apie juos, kiek išgalėdami rupinamės. Žinote patis, kad tuomet ir jms lengviaus bus savo bėdas kentėti; daugiaus įgaus jie kontrybės ir ištermės, kuomet žinos, kad ir jų nepamiršta savieji.

(Toliaus bus)

Žinios—Žinėlės.

Easton, Pa.

—Tautininkams ir katalikams pasiuntus savo komisiją pas miestą majorą prašyti leidimo aukoms rinkti Lietuvių Dienoj, tas jo neisėdavė. Vėliaus socialistų komisijai taipgi atsakė. Majoras teisinosi, buk vietos biznieriui protestuoją prieš tokį "ubagavimą". Darbininkai turėtų atminti, koki gerą majorą ir biznierių turi. Jie taipgi turėtų užprotestuoti tinkamų vietų ir tinkamų laiku.

Meriden, Conn.

—Penkiose didelėse International Silver komp. dirbtuvėse strai-kaš eina jau metai laiko. Įymoniems straičininkams išvazinėjus kitur, kompanijos prisiėmė darbininkų iš kitur atvažiuosų ir strai-kaš kaipir pranyko. Darbininkai mokėdami kokį amatą neblogoi uždirba.

Clinton, Ind.

—Spalio 12 d. buvo iškilmingas apvaikšiojimas šimto metų sukakimo nuo Indianos valstijos prijungimo prie Suv. Valstijos. Apvaikšiojime ėmė dalyvumą 18 tautų; skaitlingai dalyvavo ir lietuviai.

Brooklyn, N. Y.

—ALTS. 1 kuopa McCadin svetainėje spal. 19 d. šūrenę didelės prakalbas. Kalbėjo kun. J. Zilinskas, M. Yčas ir St. Šinkus. Nors šlapias buvo oras, bet žmonių prisirinko apie 450.

Dogden, N. D.

—Spal. 15 d. ukininkui A. Urbonui bevažiuojant automobilu, automobilus apvirto ir pavozė po savim 8 žmonės. Suauge žmonės išlindo, o 3 m.ų mergaitė koją nulaužė.

Rumford, Me.

—Rumforde daugelis įvairių tautų žmonių pradėjo sirgti proto liga. Daugelį policija suareštavo ir nugabeno į beprotnamį, bet daugelis dar vaikščioja liusi.

Scranton, Pa.

—Kasyklose sprogdus dujomis apdegė penki darbininkai: Juozas Venckus ir du lenku pavojingai ir Juozas Raudonaitis bei Ant. Domeika lengviau.

Gary, Ind.

—Darbai eina gerai ir darbą lengva gauti. Uždirbami po \$3, \$4 į dieną. Lietuvių yra turinčių net po kelis namus. Viso lietuvių čia yra apie šimtas šeimynų ir 2 ar 3 kartus tiek pavienių.

JIESKO GIMINIŲ.

Žemiaus talpinaime turinį laiško-li, atėjusį į "Lietuvos" redakciją nuo lietuvių, pakliuvusių nelaisvėn, arba nuo pabėgėlių. Jie ieško savo giminių, arba šiaip pažįstamų, jeigu rasi, malonus skaitytojau, čia savo giminę arba pažįstamą, skubiai jam parašyk laiškelį; pasakyk ir pinigų, jeigu gali. Pamink, kad jų padėjimas yra baltas. Jie laukia, jeigu ne padėpos, tai bent mialaus tavo žodelio.

Radavičia Stanislovas, karės belaisvis prašo atsiliepti savo broliui, gyvenančiam Amerikoje. Adresas: Germany, Holzminden, Gefangenent Stanislovas Radavičius No. 500r, Bar. 19.

Ramūška Juozas, karės belaisvis, Suvalkų gub., Marijampolės pav., Gustaičių kaimo ieško savo brolio Andriaus Ramūškos, 1914 m. gyvenusio Hartford, Conn. ir švogerio Kazimiero ir Vinco Lapatų, Suv. gub., Kalvarijos pav., Padovinio kaimo.—Adresas: Germany, Juzef Ramuska, beim gutsbesitzer Herrn Joahn Thiel Georgensdorf Kr. Stthm bei Dt. Damerau W. Deutschland.

Gadonas Antanas, karės belaisvis, Katno gub., Šiaulių pav., ieško savo draugų viešniškių gyvenančių Amerikoje. Adresas: Germany, Gefangenentlager I, Altdamm, Antanas Gadonas, Komp. 1.

Juškevičia Antanas, karės belaisvis iš Tauragės, ieško savo giminių ir pažįstamų. Adresas: Germany, Gefangenentlager Wahn, Antanas Juškevičia, Bar. Buchholz 6 Wickrath.

Pranys Juozas, pabėgėlis, Kauno gub., Šiaulių pav., Žagarės val., Versių sod. prašo atsiliepti savo broliui, seserų ir kitų giminių Amerikoje. Adresas: Russia, g. Moskva, Suševskaja ul. d. 27 U. O. Mas. 2 rota, 4 vzvod, Osip Pranys.

Kazlauskas Jonas, ir jo žmona belaisviai, (lenkai ar gal lietuviai) nori susirašyti su savo sunumis ir dukterimis Amerikoje. Adresas: Germany, Gefangenentlager 4 Havelberg Bar. IV, Jan Kozłowski No. 653.

Rusų konsulis, p. A. Valkov prašo mūsų paskelbti, kad jo prašo gyvenantis Rusijoje Juozas Petrenas, ar Petronis, turbūt, Kauno gubernijos pajieškoti Amerikoje jo brolio Jono Petrono, ar Petronis. Atsiliepti reikia šituo adresu: Imperial Russian Consulate, Otis Bldg, 10 La Salle St., Chicago, Ill.

Juknevičius Jonas, karės belaisvis iš Tauragnų vals., Ežerėnų apsk., Kauno gub., negauna susižinoti su savo giminėmis Lietuvoje, pasilgęs žinių. Adresas: Germany, Gefangenentlager Wittenberg, Post Kleinwittenberg, (Elbe), Komp. VIII, Bar. A. Jonas Josip Juknevičia, No. 19333.

Kaziliunas Jonas, karės belaisvis, Kauno gub., Stumbriškių val., Medžiūnų k. nori susižinoti su Antanu ir Pranu Mekenais, Papiėvės k., to paties valsčiaus. Adresas: Germany, Gefangenentlager Worms, Jonas Kaziliunas, 110 Kamski polk. Bat. 3, Rota 15, No. 155.

Navickas Jonas, Mykolo sunus, karės belaisvis, Kauno gub., Raseinių pav., Vozdžirų miestelio noir susirašyti su savo giminėmis ir pažįstamais. Adresas: Germany, Schneidemühl, Bat. 3, Rota 3, Jonas Navickas, No. 5110.

Bukis Jonas, kazimieras, karės belaisvis, Kauno gub., Vilkmergės pav., Subačiaus val., Akmenos k. nori susižinoti su savo broliu Stanislovu ir seseria Elzbieta Bukiais, gyvenančiais Chicagoje. Adresas: Germany, Gefangenentlager Frankfurt (Oder), Jonas Bukis, Komp. 19, No. 48.

Olisewski Wladyslaw (gal lietuvis, gal lenkas) karės belaisvis, turi sužeistą ranką ir koją ir negali darbo dirbti, prašo pagalbos. Adresas: Germany, Gefangenentlager Halbe (Berlin), Wladyslaw Olisewski, Bar. 7, No. 7786.

Beržanskis Pranas, pabėgėlis, ieško savo brolių Jono ir Felikso Beržanskių, kurie keturi metai atgal gyveno Milwaukee, Wis. Jie paeina iš Kauno gub., Šiaulių pav., Viešniškių miestelio; taip pat pajieško Juozapo Žilio, Rekečių sod. Viešniškių val. Jo adresas: Russia g. Moskva, I Miesčanskaja, Kristovskaja. 3 Dm. 5, kv. 5. Franc Beržanskis.

Bileišis Justinas, Stepono sunus, karės belaisvis, Vilniaus gub., Švenčionių pav., Zablutiškių val., nori susižinoti su savo broliu Antanu Bileišiu. Adresas: Germany, Parchim, Mklrg., gruppa 13, Bar. 1, Justinas Bileišis.

Jackunas Juozapas, karės belaisvis nori susižinoti su savo švogeriais Jonu Patinsku ir kitais, Vilniaus gub., Daugų par., Užkalnių k. yra sunkiame padėjime ir nori pagalbos. Adresas: Germany, Kriegsgefangenent Juozas Jackunas in Borkow, Macklenburg Schwerin.

Laiškas iš Lietuvos

Mes čia Vilniuje, šiaip taip kasamės, spiriamės, bet mums labai sunku: trūksta inteligentijos pajėgų, o ypač pinigų. Kad ir troškū, kad ir liudna aplinkui, bet gyventi nenuobodu. Iš Vilniaus išvažiuoti nelengva, visi žingsniai sunkiai. Tarp vokiečių yra visokių žmonių—ir gerų ir blogų. Simpatiškesni kariskiai, biaušesni valdininkai. Kariskiu tarpe yra mokytojų žmonių: filosofų, literatų, dailininkų, ir jie mėgsta paplėti. Kas dedasi už Lietuvos, nieko mes nežinome. Lig šiol tėjo "Dabartis", laikraštis lietuvių kalba, bet prūsų dvasios. Dabar jau žada leisti ir lietuviams patiems laikraščius: vieną Vilniui, antrą Kaunui. Kynantas ypač kariaus su abivaltelių komitetu. Jis tat sukėlė trūkšną abivaltelių komitete, demaskavo lenkus ir išskėlė eikstėn jų šunys. Lenkai buvo susiorganizavę: daug jų paliko Vilnių, paskui dar privažiavo iš Varšuvos ir iš visos Lenkijos. Taip surstipinę pagriebė jį savo rankas miestą ir visas jį įstaigas ir paverė lenkiskomis; nutvėrė jį savo rankas milicija. Tik vienam L. G. pavyko palikti Žvėryno pristavui. Bažnyčioje atvirai buvo daromos pamponizmo litanijos ir kitos lenkiskai patrijotiskos maldos. Ypač daug blogo daro vokiečių kareiviai lenkai iš Poznanės, kurie, užėmę visokias valdyminkų ir militarijotistikų vietas, platina, susidėję su vietiniais lenkais, lenkystės darbą. Vilniuje miesto valdyboje ir milicijos nuovaduose lenkų kalba kaip ir oficialinė. Nors buvo įsakymai imti prašymus, paliudijimus ir pranešimus bei kitus raštus ir lietuvių kalba, bet tie iš vokiečių malonės viršininkai užsispyrė ir neėmė. Lietuviai stoji už savo teises, atsidūrė byla pas vokiečius, o šie emė tyrinėti, ir tikimės, kad privėrs "ponus" lenkus nusilenkti. Ir iš viso vokiečiai, pirma pamalonėję lenkus, dabar imia juos glostyti šiurkštesne ranka. Dabar lenkų politika susimastė, kada sočiai prisirėkė. Kunigai Mykolas Petrusis, Stašys ir Mačiukevičius dirba išsijusę: Trakų apskrityje įsteigė apie 200 su viršum mokyklų. Išpradžių lenkai norėjo ir ten užimti pozicijas, bet jie susiorganizavę ir du Panemunio ir Vilijos rajonu lietuvių komiteto, išvijo juos. Lydos apskrityje eina mokyklų srityje didžiausia kova. Lietuviams pavyko ten įsteigti apie 20 mokyklų. Iš Rusijos laišku Vilniuje ret kas teigiamas.

Tavo Antanas, (Is "L. B.")

ATSISAUKIMAS.
Detroite, Mich. yra rengiama milžiniški 15 tautų ferai "Allies Bazar", sušelpimui našių ir našlaičių nuturėti Lietuvoj nuo lapkričio (Nov.) 15 iki 25 dienai 1916 m.

Yra reikalingas kiekvienam lietuviui ir lietuvių patriotingas pasidarbavimas. Daugusia reikalingi lietuvių meno rankų dirbiniai: gražiai išsiuvinėti kilimai, staltiesės, žiurštai, rankšluosčiai, ardekiai iš Lietuvos, juostos, pirštinės ir tt. Dailiai išrasyti mediniai indai, šukštai, skrytutės, lazdos, kryžiai, karpės, ir tt.

Daiktų prisuntėjams skiriama 1000 visokių dovanų. Kas, iš kur ir ką prisiųs, bus pagarsinta laikraščiuose.

Visokie daiktai reikia siųsti šituo adresu:

Rev. K. Skripka,
381 Westmester Ave.,
Detroit, Mich.

I NAUJOSIOS ANGLIJOS T. M. D. KUOPAS.

Naujosios Anglijos T. M. D. apskrįčio pirmame suvažiavime nutarta, kad kuopos priguličios prie apskrįčio turi mokėti \$1.00 metinės mokesties apskrįčio reikalams. Dauguma kuopų jau nutarė užsimokėti, bet kaikiurios kuopos dar nėra užmokėjusios. Todel būtų geistina, kad tą mažą mokesį kuogreičiausiai užsimokėtų ir TMD. kuopos pataptų angl. apskrįčio nariais.

Mokėstis reikia siųsti apskrįčio finansų raitininko S. Sleinio rankon, išrašant money orderius ar čekius ant apskrįčio išdinininko K. Vačiūno vardo.

Taipgi apskrįčio suvažiavime yra nutarta surengti maršrutą agitatyvinių paskalbų ir visą eilę paskalbų. Tuo dalyku apskrįčio valdyba rūpinasi ir po Lietuvos Dienos galima bus surengti. Todel Naujosios Anglijos TMD. kuopos, kurios mano prisidėti prie rengimo maršruto agitatyvinių paskalbų ir paskalbų, malonės iki 15 d. lapkričio pranešti apskrįčio vice-pirmininkui J. Žemantaitiui, kuriam pavesta "Dabartis", laikraštis lietuvių kalba, bet prūsų dvasios. Dabar jau žada leisti ir lietuviams patiems laikraščius: vieną Vilniui, antrą Kaunui.

Kuopos, prisidėjusios prie rengimo maršruto, turės apmokėti kalbėtojų už prakalbą ir kelionės išlaidas. Todel būtų geistina gauti žinias kuogreičiausiai iš kuopų, kurios mano prisidėti ir tada bus galima sutvarkyti geriau maršrutą, kad būtų prakalbų ir kelionės išlaidos kiek galint mažesnės.

Ten kur nėra dar TMD. kuopų geistina būtų kad veiklesnė "Lietuvos" skaitytojai pasidarytų ir pasistengtų ko veikliausią TMD kuopą sutverti. Apskrįčio valdyba stengsis, kiek galint, padėti organizavime Naujų TMD. kuopų.

J. Žemantaitis.

LAISKAI ATĖJĘ.
Ateivių Apsausgos Lygoje yra atėję laiskai šitiems žmonėms: Juszonis, Boleslavas, 1753 Wabansia ar Wabash Ave.

Jerminienė, Z., 4504 So. Paulina St.

Kuras Vladislavas, 2903 W. 25th Pl.

Karpavitz Kasis, 3149 S. Halsted St.

Ledzius Kazimieras, 4830 So. Paulina St.

Maszunas Liudvikas, 8821 Justine St.

Urbonas Juozapas, 102 Mill St.

Lygos kantora atdara kasdien nuo 9 iki 5 val. išskiriant subatomis nuo 9 iki 3 val. ir nedėdieniais nuo 10 iki 12 val. o sere-domis vakarais nuo 7 iki 9 val.

Lygos adresas toks: Immigrants' Protective League, 1140 Michigan Ave.

JUOKELIAI.

JAUTRIAUSIAS PAJAUTIMAS.

Kuris pajautimų yra jautriausias?—paklausė mokytojas mokiniui.

— Palietimas,—atsakė Jonelis.

— Kodėl?—paklausė mokytojas.

— Nes, jei atsisėdi ant spilkos tai jos nematai, negirdi ir negali paragauti, bet žinai, kad ji ten yra,—išaiškino Jonukas.

VAJE! VAJE!

Ar žinote, kodel Dievas nedavė moterims bėrzdos ir usų?

Todel, kad neišlaikytų nemalus ūžuviu, kol ją bėrzdaskutys nu-skūstų.

SUNUS IR JAUCIAS.

Turtingas kaimietis grįžo iš lauko. Sale jo ėjo jautis, o užpakalyje ėjo sunus, kuris mokinosi ant advokato ir vasarą ant vakacijų namo parvažiuo.

Ant kelio sutiko kaimo mokytoją, kuris taip jį kaimietį prabilo: — Na, žiūrėk tik tu, žiūrėk! Šitas tavo jautis bėrzdais mandrauja, kad galvą jį viršų taip užrietas. Daugiau jis turi fanaberijos, negu jūsų sumis...

— Na, ba ir turi iš ko.—atsakė kaimietis,—jis gavo auksinį medalį gyvulių parodoj, o mano sunelis ant pirmų ekzaminių susikirto...

KODĖL MOTERISKE PANASI I PETELISKE?

Nes turi gražų parėdėlą, myli gėles (kvietkus) ir labai myli, kuomet jas kas veja, bet sugaut negali.

BUSI GARSUS.

Užsimanė Jonas Durnelis sužinoti apie savo ateitį. Nuėjo pas žydėlį burtininką (garsinosi jis profesorium), įspaudė jam doliarinę rankon ir prašo, kad išburtų.

"Profesorius" įsiikišo doliarinę kišeniu, paėmė ranką, pažiūrėjo dėlną, pamurmėjo po nosia ir sako: — Ateis jaikas, kada prieš tave vie kepurės nusiims...

Nudžiugo Jonas Durnelis, kad jį tokia didelė garbė laukia ir dūlina namo. Pakelįj atsiminė, kad užmiršo pasiklausti, kaip ilgai tos garbės reikės laukti. Grįžta prie "garsaus profesoriaus", kėmsa jam antrą doliarinę ir sako: — Dabar pasakyk man, garsus profesoriau, ar greitai tos garbės susilauksiu, kad visi prieš mane kepurės nusiimdinėtų? Kada ta diena bus?

— Ta diena bus prie tavo kapo,—atsakė "profesorius".

KURIO GASPADINĖ GERESNĖ?

Susitėjo trys burdingeriai ir pradėjo girtis, kurio gospadinė yra geresnė. Na, o "luota, zinoma, nesigirsi—kitas dalykas, jeigu gospadinė, kaip bačka: reiskia byrą lubija ir valgyt gana duoda—ir sau ir burdingieriams.

Tai gi vienas burdingierius ir sako: — Kad žinotum, turiu fain gospadinę: taip stora, kad kaip atsisotos duryse, tai nieks praeit negali.

— E, tai dar niekis!—sako kitas.—Manoji, kaip atsisotos prie lango, tai kambaryj reikia šviesą žiebt...

Trečias, klausydamas šitų pagyry, nusispjovė ir sako: — Na, ir ką jus čia gariatės? Turite čia su kuom girtis...

Pazūrėkit mano "misiukė"... Kaip išcina ant Meinstryčio, tai stryktaris negali pravažuoti... Ot, tai "misiukė"...

VELIAUSIOS ŽINIOS.

Sulyg rumnų karės žinybos pranešimo visi gen. von Falkenhayn užpuolimai ant rumunų karėvių Kronstadto pietų pusėje tapo atmušti.

Vokiečių karės žinyba praneša, kad gen. von Falkenhayno karėvijos per tris savaites laiko paėmė 10,000 rumunų nelaisvėn, 37 kanuoles, septynis kulkasvaidžius ir daugybę karės daiktų.

Francuzų pasikėsinimai atimti prazduoty žemę ties La Maisonette ir Biaches buvo be laudos; francuzai panešė didelius nuostolius.

VIETINĖS ŽINIOS.

Lietuvių Liena. Šiadien (1 d. lapkričio) lietuvių armija, apie 3 tūkstančius stipri, su savo kapitonais, ir kitokiais aficieriais, nuo pat ryto užpylė Chicagą, kad šturmu užkariavus gerų ir gailingųjų žmonių širdis ir į bakso "nelaisvę" paėmus kuodangiausiai doliarų, pusdoliarių, kvoderių, dešimtukų ir nikelių.

"Generalis štabas" įtaisytas Great Northern Hotelyj, prie Jackson Boulevard ir Dearborn, iš kur Centralinis Chicagos lietuvių Komitetas kontroliuoja visą "ofensyvą", ir kur "kapitonai" raportuoja apie tai, kaip jų dis-triktam sekasi.

Aukos, kaip girdėtis, nuo ryto plaukia nekuriuose vietose pusėtinai gausiai. Gaila, kad mūsų laikraštis turi šį vakarą eiti spaudon ir mes jau nesuspėjim įdėti jį žinios, kiek Chicagojė aukų išviso surinta.

Plačiai apie tai pranešime sekančiame numeryj.

Apie lietuviškus bankus Chicagoje. A. Olševskio bankas, iš kurio organizuojama valstijinis bankas, kaip mums pranešama, sparčiai savo organizatyvį darbą atlieka.

Teisimas, matydamas, kad visas tas darbas eina pirmyn, prailgino terminą i. d. d. dar dvi savaiti laiko, kad tą didįjį kebly darbą galima būtų atlikti kaip reik, neskubiai.

Lietuviai taipgi suprato steigiamo Valstijinio Banko svarbumą, kas matyt iš to, kad šiame naujai organizuojamame Valstijiniame banke lietuviai paėmė jau daugiau negu 900 šerų, t. y. daugiau negu \$101,000.00. Amerikonai iki šiolei paėmė 500 šerų ir yra pasiryžę, siulosi paimti likusius 600 šerų.

Pas A. Olševskio ir užinteresuoti tame lietuviai dabar rūpinasi, kad ir likusius 600 šerų paimtų lietuviai, tai tuomet lietuviai, o ne svetimtaučiai, turėtų pilną naujo Valstijinio Banko kontrolę. Pas A. Olševskis mums pasakojo, kad to galima pilnai tikėtis, nes kasdien ateina nuo žmonių vis naujų užklausių ir lietuvių, supratę Valstijinių bankų šerų naudingumą, noria juos ima.

New City Savings (Bierzinskio) banka buvo taipgi pakliuvusi į receiverio rankas, bet devynios dešimtos dalis depozitorių prašė, kad bankas toliaus savo biznį varytų.

Moterų maskinis balius. Perreitą šv. Jurgio parap. svetainėj ant Bridgeporto SLA. 208-oji moterių kuopa buvo surengusi įdomų maskinį balių. Tai buvo vienas iš nepaprastų vakarų. Moterių buvo apsirėdžiusios įvairiais nepaprastais drabužiais, kurių paprastai neišsikią dien, nei šventadieniu nenešioja. Mūsų moterėlis ir merginos parodė, kad jos turi gerą vaidentuvę ir neblogesnį skoni, kuomet dalykai prieina prie patėdų.

Kokių čia "nėvatinų" ir nepaprastu parėdų butai! Stai tau vaikščioja pasiputūs Činų mandarinai, ten mergina subytino ir visų laikraščių agentus—ji įsitaikė sau kostiumą, padarytą iš vienu tik laikraščių antgalvių; malonus būris tikrų lietuvių su tautiskais rutų vainikėliais. Kas jas visas ir išskaitliuos?

Bet jeigu mūsų gražioji lytis parodė daug gero skonio, sugėbumo ir originališkumo, tai ir "bridkioji" lytis, nors kontrabandos keliu, į šią vakarą insispraudė.

(Tąsa ant 7-to puslapio)

Ant Pardavimo.

Pardavimas ar nuoman: didelė krautuvė pigiai po No. 2859 So. Lowe Ave., kreiptis po No. 3028 So. Lowe Ave.

\$1.40 GALIONUI GARANTUOTOS DEGTINĖS

Garsoji "Lucky Tiger" dabar pardavinėjama žemesnė kaina kadangi smulki linikinė motėta už DO-SINES APSTIS.

Yra gėra ir skani—pardavinėjama gėleline garantiu, kad pat' s. ar la pinigai bus tuojau grąžinami.

Juo greičiau užsisakysi, juo daugiau pinigų su-taupysi.

Stulz Brothers
Dept. 168 Kansas City, Mo.

Mokinama: angliskos ir lietuviškos kalbų, aritmetikos, knygvedystės, stenografijos, typewriting, prklybos teisių, Suv. Valst. istorijos, abelnos istorijos, geografijos, politikinės ekonomijos, pilietystės, dailirašystės.

Mokinimo valandos: nuo 8 iki ryto iki 5 po pietų; vak. nuo 7:30 iki 9:30 3360 Emerald ave., CHICAGO, ILL.

susiziūti su savo broliu Longi-vyru ir vaikinu, kurie norėtų iš-mokti barzdasuku-tystės j 4-6 savaites sulyg naujausio metodo. Kam dirbti kasyklose ar lielyklose, jeigu galima buti pa-čiam darbavui išmokus amato, kuris blogų laikų nežino. Mokiname barz-daskutystės taipgi ir moteris, kaip ir rankadabystės (manicuring). Ar-tesnėms žinioms rašykite: Nossokoff's Barber School, 1202 Penn Av., Pittsburgh; Pa.

MOKYKIS KIRPIMO IR DESIGNING VYRIŠKŲ IR MOTERISKŲ APRĖDALŲ.

Mūsų sistema ir ypa-tiškas mokymas pa-darys jus žinovu i trumpą laiką.

Mes turime didžiausius kirpimo-designing ir siuvimo skyrius, kur mes suteiksime praktišką patyrimą kuomet jus mokysitės. Elektra varomos mašinos mūsų siuvimo skyriuose.

Jūs esate užkvięiami aplankyti ir pamatyti mūsų mokyklą bile laiku—dieną ar vakarais ir gauti special-liskai pigią kainą.

MASTER DESIGNING SCHOOL
J. F. Kaenicka, principalas,
118 N. LaSalle St. Kambariai 416, 417
Prieš City Hall

BEREIKALINGA KANKY-NĖ.

Ramatos ir neuralgija šiais mėnesiais padaro baisius skaudėjimus tik tai tiems, kurie nevar-toja Trinerio Linimento. Neimk-pigį megzdinių, nes tik Tri-nerio Linimentas gali suteikti tikrą pagelbą. Kaina 25 ir 50c. aptiekose, 35 ir 60 c. krasa. Si-tuoju laiku ateina taipgi slogos, kosuliai, gerkles skaudgimas ir dusulys, nuo kurių Trinerio Ko-sulio Malsintojas neturi sau ly-gaus. Kaina ta pati. Jos. Tri-ner, išdirbėjas chemikas, 1333-1339 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Reikalavimai.

REIKALAUJA DARBININKŲ.

Pilnai yra darbo vyrams ir mo-terims restauracijose, fabrikuose ir pri-valtuose namuose; užmokestis yra geriausia, kokia yra mokama Chica-goje. Vyrams \$2.50 j dieną, nuo 25c. iki 70c j valandą. Adresas toks

Atlas Employment Office,
6300 So Halsted St., Chicago, Ill.
3rd Fl., Room F. Tel. Normal 163

Reikalauja Kriaučiaus.

Pajieskau kriaučiaus prie moterų drapanų siuvimo. Darbas nuolatinis. Kreiptis adresu: J. A. Rotushinsky, 4904 Laclede Ave., St. Louis, Mo.

Pajieskojimai.

Pojieskau Onos Saulenės, po tē-vals Bargalaitės, Pašausės sod. Pa-kapės parap.; šiaulių pav.; Kauno gub. Tulu labai svarbų ir jai pel-ningą dalyką. Atsišaukti adresu:

Antanas Zdanukas,
823 W. 7th St., Mishawaka, Ind.

Pajieskau savo brolio Julijono Ta-raškaus Triškių parap. šiaulių pav. Kauno gub. Gyveno Philadelphiaj 4 metal atgal—ir pusbrolių Zigman-to ir Antano šapky ir Kazimierio Za-lo—visi gyveno Philadelphiaj, Pa. Atsišaukti adresu:

F. B. Taraškus,
922 E. 28th St. Des Moines, Iowa.

GERAS LINIMENTAS

yra kiekvienai šeimynai reikalingas vaistas. Nėra tos dienos, kad nepriešaina vienam iš šeimynos narių tokį vaistą vartoti.

SEVERA'S GOTHARD OIL

(Severos Gothardiškas Aliejus) yra ir buvo toks šeimyniškas linimentas per pastaruosius 35 metus ir jo vertė neapibranginta norint ap-turėti palengvinimą nuo

reumatizmo, neuralgijos, niksterėjimų, užsiga-vimų, tinimų, ištėnusių gylių, sustingimo sunarių ir raumenų, dieglių ir skausmų.

Kaštuoja 25 ir 50 centai.

Skaitykite šį laišką: "Severos Gothardiškas Aliejus pasirodė labai veiklus. Mano moteris turėjo dieglius skausmus kojos, bet pradėjus vartoti Severos Gothardiško Aliejaus skausmas pradėjo mažintis ir kol suvarto-jome pusę butelio, tie skausmai visiškai išnyko."

John Mikulastik, R. F. D. 1, Box 96, Iron Mountain, Mich.

Gaukite Severos Preparatą nuo savo aptiekoriaus. Negalint gauti, už-siakyk tiesiai nuo mūsų. Neimk kitokių vaistų bei užuodotojų!

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa.

SKAITYKITE IR PLATINKYTE "Lietuvių Balsą"

LIETUVIŲ BALSAS rūpiasi žadinti lietuvių tautos sąmonę ir stiprina jų dvasią, kad kantriai lauktų karo pabaigos.

LIETUVIŲ BALSAS padeda švieties ir tobulinties; jis ragina tautiečius šiuo ištrėmimo metu pasimokyti iš svetimtaučių, kas tik dora ir naudinga, o nesigabenti grįžtant tėvynei neko, kas žemina mūsų tautą.

LIETUVIŲ BALSAS didžiausias troškimas sujungti tautiečius viena tautos ir tėvynės mellės juosta ir paruošti kiekvieną lietuvi, kad, kaip tik pailaus žvangęję ginklai, tuojau grįžtų Lietuvon, nes tėvynės žemėlė, pavirtusi per karą dirvonais, prierausta duobų ir griovių, laukia arlama ir valoma, o nugariai tėvų kapai—aptveriami.

LIETUVIŲ BALSAS, dėdamas savo skiltyse kuopigiausią kainą skelbimus-įsiekiojimus, grąžina tėvams vaikus, vaikams tėvus, padeda surasti nuklydusius brolius, seseris, gimines ir pažįstamus.

LIETUVIŲ BALSAS kaina: Rusijoje metams 5 rb.; 9 mėnesiams 3 rb. 90 kap.; 6 mėnesiams (pusel metų) 2 rb. 60 kap.; 3 mėnesiams 1 rb. 30 kap.; vienam mėnesiui 45 kap. UŽSIENIUOSE metams 9 rb.; 9 mėnesiams 6 rb. 80 kap.; 6 mėnesiams (pusel metų) 4 rb. 80 kap.; 3 mėnesiams 2 rb. 35 kap.; 1 mėnesiui 80 kap. Skyrimų numeris 5 centai.

Iš Amerikos pinigais, laiškus gauname. Siuntinėti "Liet. Balsa" i užsienius rusų cenzura nekluduoja.

SKELBIMŲ KAINA. Petito (smulkaus rašto) eilutė (dalinant puslapi j keturias skiltis) prieš tekstą—60 kap.; po tekstą—30 kap. Pabėgėliams, fleškantiems giminių arba darbo petito eilutė po tekstą—10 kapelių. Amerikoje prieš tekstą 50 centų, po tekstą 25 cent. petito eilutė, giminių fleškantiems po tekstą 10 centų petito eilutė.

Adresas:

"Lietuvių Balsas"

PETROGRAD, BASKOV PER., 29 RUSSIA.

PLATINKIT "LIETUVA"

(Tąsą nuo 6-to pusl.)

Per visą vakarą visiems, kaip tas pašinas akį, lino viena maska. Mės nei nežinome tikrai, ar šioj vietoj priderėtų ją plačiau aprašinti, nes paprastam gyvenime tokių maskų profesija neafisuoja ir diskrecijoj savo pagalbingą darbą atlieka. Nei salione, nei ant baltos, nei vestuvėse, nei laidotuviuose—ne jos vieta. Ji pilnai už tai karaliauja—krėstynose. Tai akusė, arba kaip pas mus vadina, bobutė.

Bobutė visi godoja, bet tokia "bobutė", kuri po balius trankosi, tai visai ne "bobutė".

Taip minėtam maskiniam baliuje—štai tai išsirta, išsirta bobutė su apskritimu, kad ji yra "lietuviška akusė". Visi akis pastatė, iš nusistebėjimo, įspudis pasidarė tokis, kaip kad į prūdą, tarp linksmų beplaukiojančių aukšinių žuvėlių, įmetum čerepoką, ar kitą kokią kerplę.

—Vajazau, ar biesas ją čia atnešė? Na, ir prasimanė gi...

Tokių balsų girdėjosi iš visų pusių. Vieni juokė, kiti tyčiojo, trečios, akutes nuleidę, bėgo nuo "baidyklės".

Tik pačiam vakarą gale pasirodė, kad tai buta—vyro. P. Laujanskis, senas Eridgeporto pilietis, iškrėtė mūsų moterims tokį šposą, apsiirėjęs akusere.

Pazymėti galima sekančius įdomus kostiumus: kostiumas iš laikraščių antgalvių (p-lė Karaliūtė); mandarinas (p. Liaudanskienė, Viltis (p. Poskienė), Carmen (p. Damijonaitienė), ispanų princesa (p. Zimontienė), Lietuviškas su rutų vainikėliais (p-lė Kuzmickaitė, Radzevičiūtė ir p-nia Giraitienė).

Pryžai (dovanos) tapo pripažintose už sekančius kostiumus: 1) p-nia Laudanskienė, Domijonaitienė, p-lė Karaliūtė, Kenutienė, Liaudanskis ir "Bezdzionių karalius" (pravardės nesužinota).

Dovanas davė pp. Kirienė, Zimontienė, Svarlienė, Damijonaitienė, Poskienė ir Satkauskienė. Dovanas pripažino "jury" (teisėjai) iš sekančių ypatų: p-lė Brindzintė, Judeikintė ir Dr. Zimontas.

Šita moterų kuopa laiko savo susirinkimus Fellowship House, 831 W. 33rd p., kiekvieną pirmąsios savaitės vakarą.

Narė.

VYRIŠKŲ DRABUŽIŲ PIGUMAS!

Mės nesusame bankieriai, bet mės gvarantuojame Tamstai sušdymą 50% ant Tamstos pinigų, nusiperkant sau drabužius pas mus. Vyrams ir vaikams padarome ant orderio naujus siutus nuo \$30.00 iki \$60.00 už pusę kainos. Truputėlį nešiotus nuo \$25.00 iki \$60.00 ant orderio darytus siutus parduojame po \$5.00 ir brangiau.

Naujas ir truputėlį dėvėtas kelnės nuo \$1.00 ir brangiau. Vėlyvi siutai \$2.50 iki \$7.50. Skrynjos ir valyzai.

S. GORDON,

1415 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO, ILL.
Storas atdaras kasdieną ir vakarais iki 9 val. Subatomis atdaras iki 11 val. vakare. Nedėdienais—iki 6 val. vakare.

D-re Maria Dowiat-Sass

Motery ir vaikų ilgų specialistė

Ofisas
1725 West 18th Street
Tarp Paulina ir Woodgat.
Phone Canal 1208

Valandos:
Iš 9:00 iki 12:00 val. ryto
Iš 7:00 iki 8:00 val. vak.
Nedėliomis
Iš 9:00 iki 12:00 val. ryto

Rezidencija

5208 W. Harrison Street

Tel. Austin 737

Valandos

tikrai iki 9:00 kiekvieną rytą

KONSTITUCIJA

Yra kiekvienos draugijos fundamentas, todėl reikia turėti ją gražiai ir aiškiai atspausdintą. Mės esame specialistai konstitucijų dirbime. Jeigu turite priėmę konstituciją, pasiskaitkite mums laiška, o mės prisijusime kaina. Jeigu dar neturite, o norėtumėte rengti konstituciją, tai pareikalaukite "sampelių", o mės prisijusime tik malonėkiai parašyti kokia draugija katalikiška, tautiška ar partijinė.

MILDA PRINTING HOUSE

J. J. Bačiūnas ir J. P. Pajauskas Savininkai

814 W. 33rd St., Chicago, Ill.

Telephone Drower 7184

BAISI PASAKA!

Jel... Geri dabar laikai visiems—tik ne Kaizeriui ir ne laikraščiams. Kaizeriui, dabar lupa kailį iš visų pusių, o ir laikraščiai, brolau, dabar pakliuvo į baisią pirtį. Jes-ser!

Ziūrėk, ateina generolas fabrikantas, ką palša popierą gazetiai, padirba ir komanduoja tau:

—Smirno!—sako,—Arba mokėk brangiau už popierą, arba ant šilko sau ją drukuokis. Dabar, matai, toki geri laikai, kad skudurai, iš kurių dirba popierą, visai išnyko, tai ir popiera pabrango.

Nieko nepadarysi! Turį žmogus mokėt, kiek nori, ba ant šilko gazetės nedrukuosi, ba šilko skaitytojas cigarėto sau nesuks.

O už to generolo visa, brolau, armija stovi. Pirmi drukoriai, la gazetą kreivai išdrukuoja, už jų zecerai, ką į viršų kojomis raides sustato; už jų artistai, ką visokius pikčierius slejvai numalevoja, už jų ekspeditoriai, kurie čikagiskio skaitytojo gazetą į New Yorką, o new jorkiskio—į Chicago nudugina; už jų visoki pisoriai, ką tavo, mielas skaitytojai, gražų vardą į knygas iš kito galo užrašo; už jų džianitorius, ką visas atsiųstas korespondencijas iš ofiso "per klaidą" išsluoja,—visa šita armija smarkiai atakuoja laikraščio kasierių:

—Mokėk, sako, šunsnuki daugiau algos mums, ba kitaip kvitysim...

Net ir pats ponas redaktorius, ką kitą sykį gazetėn vieton moksliško abrakio pėly priberia, ir tas nosį raukia, bet viežlybas ir mokyta budamas ne keikia ir prieš akis su kumščiu ne šokinėja, tik po nosia šauk murma:

—Gal vertėtų ir man pridėt... Kad nors užtektų toms skylėms ant "tėtos" užlopūt, ką nuo ilgo kėdės sėdėjimo prasiūny...

Kaip ateina "pėdė" ir kaip tokį kozackį maršą visi užtribina vienu rozu—tai yra ko pasiklaust... Dalibuk!

Tau, mielas skaitytojai, gal ir juokai iš to, bet gazetės kasieriui, bėvyk verkt noris. Pasikąsęs, pastenėjęs, pasidėjęs—ar nenuleis—jis turi mokėti, ir moka. Ba ką padarysi? Jis yra mandas ir žino, kad jeigu, ponedžiau neduok, sustraikuotų ir gazetė laiku neišėitų, tai už kelių dienų skaitytojai ji gyvą žemėn suvarytų savo laiškais—butų riestai, aršiaus negu kaizeriui.

Pradėjo tada mūsų gazetės mąstyti, už ausų krapštytis ir ukazijos jiškot, kaip iš duobės išliūdus.

Ko daugiau mislino, to karščiau darosi. Nuėjo vyras maudytis—gal sako atsivėdysiu, tai puodinę geriaus dirbs. Ir pamatė jam, dzevazil... Vandenyj pamatė, burį žuvų, ir dar pamatė, kaip didesnė žuvis mažesnę rija.

—Ar ragejai,—sako,—kaip tai Dzileo galybės viskas su išmistu sutaisyta: dzidesnis mažesnę rija, kad dzidesnis nepasciptų, o mažesnis nesimučyt...

Ir atėjo jam galvon, kad ir jis taip gali pamėginti. Ir pakėlė jis savo gazetės čieną visu pusdoleriu.

—Kad jau ryč, tai ryč—sako jis.—Mani dzidesni rija, tai ir aš mažesnę pamėginsiu.

Tai matote, kaip ir kodėl dabar visos gazetės prenumeratos kaina kelia.

Mūsų manadžierius kitaip sau galvojo: "Reikia—sako jis—taip padaryti, kad ir vilkas būtų sotus ir ožka ciela." Tai ir nutarė, kad mės už gazetą prenumeratos nekelsim, bet prasyms, kad mums mūsų skaitytojai "pamačytų."

O "pamačyt" gali, brolau, labai.

Jeigu užsilikęs esi su savo prenumerata, tai prisiusk mums ją greitai.

Jeigu turi draugą ar pažįstamą, ką "Lietuvos" dar neskaito, prikalbink jį, kad sau užsirašytų. Daugiau mės nieko nenorim.

Mės žiūrėsim ir dabosim, kad mūsų laikraštis duotų kuo daugiau laimės jums gerų, teisingų žinių, žingeidžių ir juokingų paveikslų, naudingų pamokinių ir gražių pasakų, o jūs nepamirškite gerą žodį už "Lietuvą" tarti, ir naujų skaitytojų mums prikalbinti, tai tada bus taip, kad "Ranka ranką plauja, kad abidvi baltos būtų."

Tai gi vyrai, talkon! "Lietuva" kaštuoja tik du doliaru ant metų, o vieną doliarį ant pusmečio.

Laiškus adresuokite taip:
"LIETUVA"

3252 South Halsted Street, Chicago, Ill.

JOZAS A. AMBROSIOUS

Attorney At Law

LIETUVIS ADVOKATAS

OLŠZEWSKIO BANKE

3252 So. HALSTED ST.

TELEFONAS DROWER 700 CHICAGO, ILL.

Ofiso Valandos:

Kasdien 6 val. vakare; Utarinkais, Ketvergais ir Subatomis iki 9 val. vakare.

Dovana nuo
SUSIVENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE
KALENDORIUS
1916 metams.

Tokio KALENDORIAUS Lietuviai dar neturėjo, nes nebuvo kas gali tokį išleisti. Greta įdomiai parinkty reikalingų kalendoriui žinių, jame yra keletas skyrių, kuriuose telpa įvairūs labai naudingi pasiskaitymai: apysakos, eilės, straipsniai iš istorijos, hygienos, draugijinio gyvenimo ir tt. S.L.A. Kalendoriuje rasite straipsnius geriausių rašytojų amerikiečių.

"S.L.A. KALENDORIUS", gražiais spalvuotais viršeliais, 240 puslapių, didelio formato ir gražios popieros, gaunamas visur, pas visus agentus, S.L.A. kuopose, visuose lietuviškuose knygynuose. Todėl reikalaukite jo. Jei negaumatėte savo knygų agentus, tai reikalaukit tiesiog pas mus. KAINA TIKTAI 25 centai. Agentams rabatas.

Krepkiltės:

A. B. Strimaitis

307 W. 30th St. - New York, N. Y.

EVESKIO Prekybos ir Kalbų
Dieninė ir MOKYKLA
Vakarinė

Cia gali išmesti Anglių kalbą nuo pradžių iki angliškai, tokiu būdu, Vokietų, Rusų ir Lenkų kalbų: Aritmetikos, Anglų, Matematikos, Istorijos, Geografijos, Politikos, Ekonomijos, Knygosvedystės, Dailės, Laidų rašymo, Prekybos taisyklės ir tt. Cia gali išbaigti PUBLIC SCHOOL, HIGH SCHOOL ir PREKYBOS KURSUS. VISKAS AIŠKINAMA LIETUVIŠKAI.
3106 So. Halsted St. Chicago

DR. A. YUŠKA

LIETUVIS GYDYTOJAS

1749 SO. HALSTED ST. CHICAGO, ILL.
CORNER 18th STREET

Liet. Knygų Krantuvė.

Apart daugelio įvairių knygų, dar galima gauti mano krantuvėje sekančias knygas:

1. Technikos Stebuklai. Su daugeliu paveikslų, 142 pusl. .... 35c.
2. Tūkstantis Naktų ir Viena. Arabiškos istorijos, su paveikslais ir audimo aparais. 704 pusl. \$2.25
3. Dvasios Gyvenimo Mechanika. Nauja knyga iš sryties psichologijos. 148 pusl. .... 40c.
4. Iš Ko Kija Melai ir įvairios skrandos žmonijos. 171 pusl. .... 75c.
5. Genavaitė. Sconiškas veiklas peršaitytas A. Vitkausko. 48 p. 40c.
6. Kankintojai ir kankintiniai už mokslą 184 pusl. \$1.00
7. T. Llet. Kalbos Gramatika. J. Damijonaitis. 119 pusl. .... 35c.
8. Iš litus miestus pasiūnčių žsakymus. Adresas:

M. J. DAMIJONAITIS, 901 West 33rd St., Chicago, Ill.

Tel. YARDS 1532

Dr. J. KULIS

Lietuvis Gydytojas ir Chirurgas
3259 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Gydo visokias ligas moterų, vaikų ir vyrų. Speciališkai gydo limpančius, užsienėjusias ir pasilaptingas vyrų ligas.

BUK ŠOFERIU.

Laikas yra gauti sau tinkamą vietą. Niekuomet nebuvo toks didelis šoferių reikalavimas kaip dabar. Mes duosime užsiėmimą kiekvienam pabaigusiam kursų mūsų mokykloje. Mokinime pastatydami individualiame sistemoje—nuoseklus pažinimas ir praktika važinėjime automobiliais visokių rūšių. Prityrę mašinistai pamokis tamistai ir suteiks tinkamus patarimus ir nurodymus. Mūsų mokykla netrukta geriausių automobilių ir kitų prietaisų. Užtikriname tamistai kad tuojaus gausi leidimą. Dieniniai ir vakariniai kursai. Visas kursas \$25.00. Federal Ass'n of Auto Engineers, 1214-16 Jackson Blvd. (Inc.)

Edelweiss
BEER

Phone Canal 9

Phone Before Eleven
Delivered Before Seven

Delivered promptly to you in any part of the city from one of our 22 distributing stations.

NEGALI BUTI DRĖGNUMO JUSŲ NAME

Perfection be dūmiais atleistas apšildytojas, prašalina drėgnumą ir šaltį iš viso namo ir šaltinio šilumos ir smagus ugnies žibėjimas.

Tik pabrūk iki užsidegant briežuką ir Perfection veikia. Kelių centų vertės kuras apkeis šaltį į šilumą, drėgną kambarį į vieną iš sveikliausių ir tinkamiausių.

Neduk savo šeimynai drebėti šaltose dienose, kolai dar nerūkia turėti reguliarą ugnį arba po šaltam lietui. Tamista žinosite Perfection, po trikampį ženklą.

STANDARD OIL COMPANY
(An Indiana Corporation)PERFECTION
SMOKERS' HEATERS

Davimas ženklų Operatorėi

KUOMET tau paduoda ne tą numerį, arba jei dėl kokios priežasties nori dar sykį atkreipti operatorės dėmesį, tai nieko negelbės "bėrkinimas" perduodama gembe.

Kuomet perduodamoji gembė greitai kilnojasi augtyn ir žemyn, tai operatorė neatsako, nes signalinė šviesa ant perkeltamosios lentos neužsidebia ir neatreipia jos domos. Tiktas tam budas, tai kilnojant priimamąją gembą augtyn ir žemyn palengva, nuo ko mažai perkellamosios lentos šviesa žybtelia ir suteikia greitą operatorės atsaką.

Pakantrumas ir palengvas veikimas visuomet sumažina sutrikimą ir suteikia didesnę operatorės pagalbą gavime to numerio, kuris reikalingas.

Chicago Telephone Company
Bell Telephone Building
Commercial Department
Official 100

Pirmas Lietuviu Organizuojamas
VALSTIJINIS BANKAS

VARDU

**RESERVE
 STATE BANK**

|Dabartiname A. Olševskio Banke|

CHICAGO, ILL.

Pamatinis Kapitalas \$200.000.00

Perviršis |Surplus| 25.000.00

Minėtas kapitalas ir Surplus pasidaro iš parduotų šerų. Viso yra tik 2000 šerų. Kiekvienas šeras kaštuoja \$112.50, kas padaro visą reikalingą kapitalą ir Surplus--\$225.000.00. Iki šiolei lietuviai jau išpirko 900 šerų už sumą \$101.250.00. Amerikonai paėmė 500 šerų už sumą \$56.250.00 ir likusius 600 šerų taipgi Amerikonai nori paimti, bet mes noretume, kad šiuos likusius 600 šerų paimtų lietuviai. Tada šis Bankas būtų lietuvių, o ne amerikonų. Kiekvienas šeras turi vieną balsą. Kas tures didumą šerų, tas tures ir didumą balsų, o diduma balsų valdo Banką. Todėl lietuviai sukrusite ir paimkite paskutinius 600 šerų, tada jus turesite didumą balsų, "Controlling Power" pirmame ir didžiausiame lietuvių Banke didžiausiame Amerikos mieste Chicagoje. Banko šerai notiktai duos jums gerą pelną, bet duos jums ir gerą vardą svieto akyse, ir jūsų namai ir lotai šioje miesto dalyje bus daug vertesni, kada čia bus didelis State Bankas po valdžios priežiūra. Pasiskubinkite, kad iki nedėliai Lapkričio 5tai visus šerus išpirtumete, tada mes lietuviai turime viršų. Sudas dave mums laiką iki 5 dienai Lapkričio išpardavimui šio banko šerų. Juos mes galime vienoj dienej parduoti Amerikonam, bet mes norim, kad juos paimtų lietuviai ir kad šis bankas būtų

Lietuviu Bankas

o ne svetimtaucių. Todėl pasiskubinkite.

Vienas šeras dabar kaštuoja \$112.50

Užsirašyti šerus galima kiekvieną dieną

A. Olszewskio Banke

3252 So. Halsted St.

Chicago, Ill.

Cia viską jums išaiškins jei kas dar yra nesuprantama.